

Göteborgs kvinnokarta

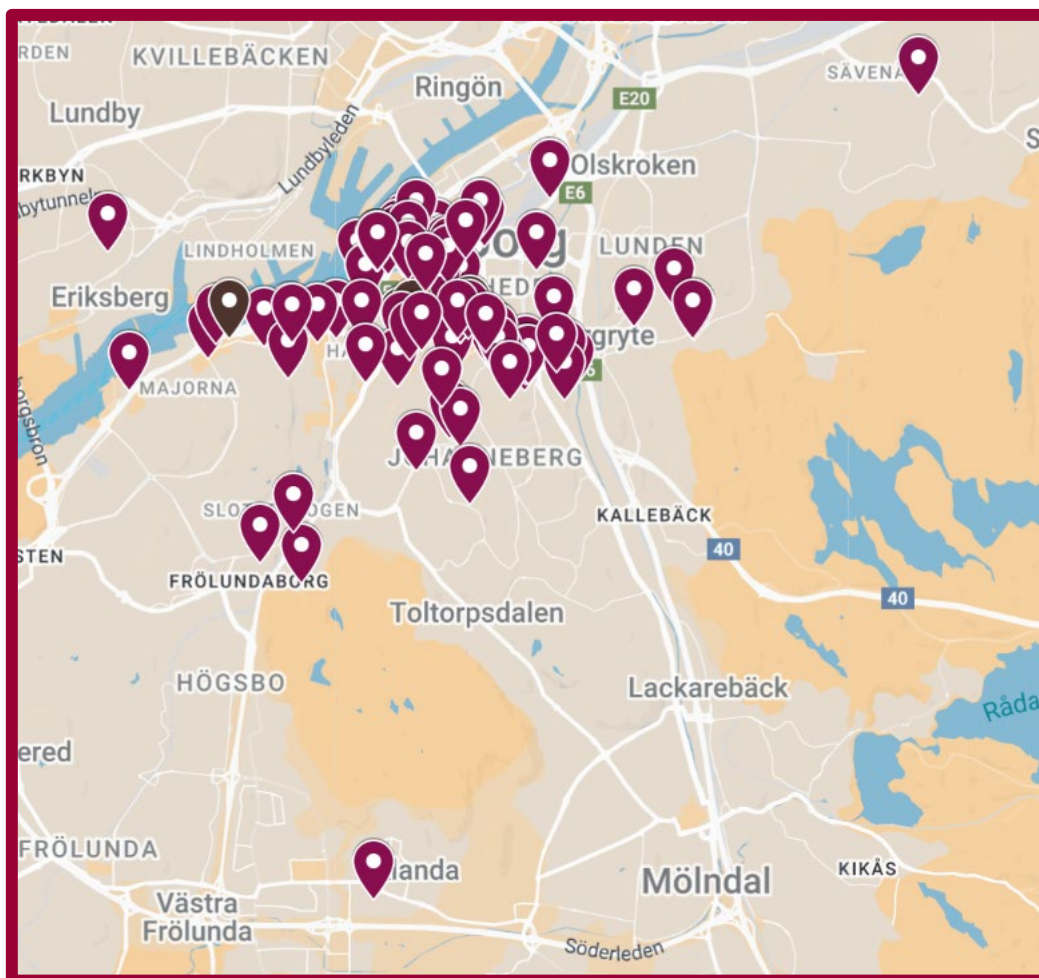
Göteborgs kvinnokarta har 100 kvinnor utmärkta på platser de levtt eller verkat. Med denna karta hoppas vi att du vill gå på en promenad genom Göteborg och lära dig mer om kvinnorna i staden. Eller så är du på en plats och vill veta mer om en kvinna som har en anknytning till just den platsen. 100 kvinnor inom alla områden, politik, musik, ölbryggnngning, socialt arbete med mera. 100 kvinnor som gjort avtryck och påverkat historien.

Kvinnorna är markerade med rött och en institution som är förknippad med en kvinna är en brun markering.

Vi som gjort kartan är redaktör Anette Carlsson och skribenterna Neta Norrmo, Ingela Eek, Kerstin Keen, Brittmo Bernhardsson och Marie Hjalmarsson Engelke.

Texter och fotografier som använts är bland annat från Wikimedia Commons, KvinnSam, Göteborgs universitet, Svenskt kvinnobiografiskt lexikon, Riksarkivet, Kungliga biblioteket och Göteborgs stadsmuseum.

/Göteborg oktober 2025

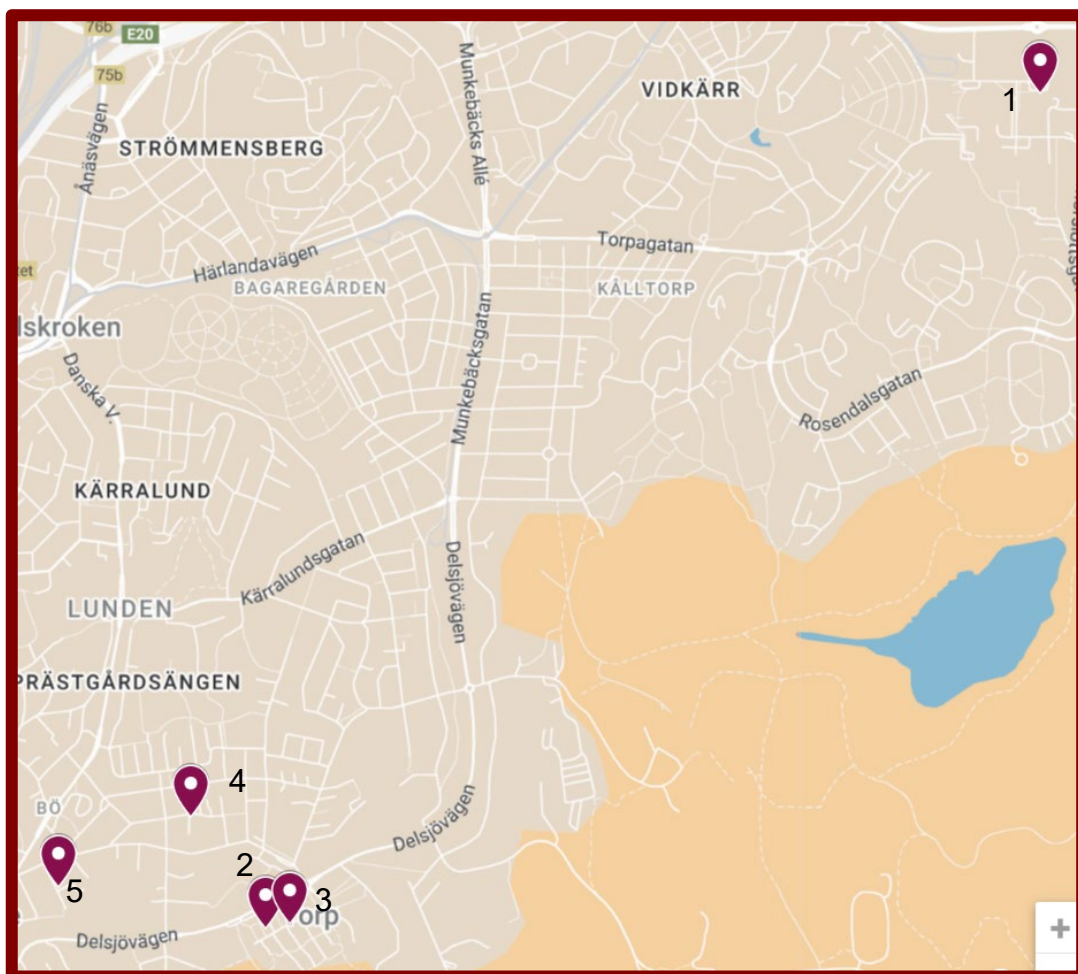
Innehåll

1. Astrid Anderberg 1927-2010, Kvinnokliniken Östra sjukhuset.....	7
2. Carin Mannheimer 1934-2014, fd SVT/SR- huset.....	8
3. Barbro Hörberg 1932-1976, fd SVT/SR-huset.....	9
4. Ingrid Wallberg 1890-1965, funkishus på Bångejordsgatan	10
5. Lena Pilborg 1941-2021, Humlegårdsgatan 8.....	11
6. Charlotte Mannheimer 1866-1934, Judiska begravningsplatsen.....	13
7. Ebba Ljunggren 1887-1978, GP-huset Polhemsplatsen	14
8. Christina Norling -1826, kvarteret Gestilren, Polhemsplatsen.....	15
9. Gunilla Bergström 1942-2021, Alfons Åberg-huset	16
10. Ingeborg Kastman 1901-1995, Medicinhistoriska museet, Östra Hamngatan 11.....	18
11. Christina Hall 1749-1825, Postgatan/Östra Hamngatan.....	19
12. Lovisa Concordia Simson 1752-1808, Comediehuset på Nedre Kvarnbergsgatan 16/Sillgatan	20
13. Maria Carowsky 1723-1793, Tyska kyrkan.....	21
14. Anna Hammar-Rosén 1735-1805, tidningstryckeri Köpmansgatan..	22
15. Hedvig "Sirenia" Sirenus 1734-1795, tidningen Hwad nytt? Hwad nytt? Köpmansgatan	23
16. Hanna Hirsch Pauli 1864-1940, fd Göteborg Musei rit- och målarskola Norra Hamngatan 12.....	24
17. Lili Kaelas 1919-2007, fd Arkeologiska museet, Göteborgs stadsmuseum	25
18. Elisabet Petersson 1873-1919, Göteborgs stadsmuseum	26
19. Göthilda Fürstenberg 1837-1901, Palacehuset i Brunnsparken.....	28
20. Johanna i Brunnsparken, staty 1883.....	29
21. Ester Andersson 1896-1962, Brunnsparken	30
22. Johanna Hedén 1837-1912, Östra Larmgatan 14	31
23. Euphrosyne Lemman Abrahamson 1836-1969, Stora Nygatan 17 ½..	32
24. Hedda Key-Rasmussen 1856-1936, Trädgårdsgatan 8.....	33
25. Amalia Jönsson 1857-1943, trikåfabrik Kungsgatan 50/Kyrkogatan 50	34
26. Tullan Fink 1919-2003, Lilla Kyrkogatan	36
27. Elfrida Andrée 1841-1929, Göteborgs domkyrka	37

28. Marianne Fredriksson 1927-2007, Kungstorget 2	38
29. Lola Svensson 1912-1998, Kungstorget	39
30. Beda Hallberg 1869-1945, Skeppsbron 1	41
31. Emma Jacobsson 1883-1977, Residenset.....	42
32. Laura Sturtzenbecker Fåhraeus 1803-1875, Residenset.....	43
33. Beata de la Gardie 1612-1680, Residenset	44
34. Hedvig Eleonora 1636-1715, Residenset.....	45
35. Ingela Gathenhielm 1692-1729, Lilla torget.....	46
36. Hilda Lindgren 1833-1917, Kungsgatan 8.....	47
37. Åsa Nelvin 1951-1981, Lundby Nya kyrkogård	49
38. Karin Parrow 1900-1984, Taubegatan 3	50
39. Doris Håvik 1924-2009, fd Majornas flickskola Djurgårdsgatan	51
40. Johanna Hård 1789-1851, Sjöfartsmuseet.....	52
41. Göteborgs kvinnliga diskussionsklubb, Amerikagatan 2	53
42. Nelly Thüring 1875-1972, Thürings kulle Johannesplatsen.....	54
43. Sonya Hedenbratt Bolin 1931-2001, Fjällgatan 16.....	56
44. Lilian Hultin 1937-2004, Kvinnofolkshögskolan Första Långgatan 28B	57
45. Christina Gyllenhammar 1936-2008, St Lukas stiftelsen Första Långgatan 21	58
46. Judith Karlander 1865-1944, Ölstugan Tullen Andra Långgatan.....	59
47. Frigga Carlberg 1851-1925, Järntorget	60
48. Maria Larsen 1872-1953, Dicksonska folkbiblioteket Södra Allégatan 4	61
49. Maj Britt Theorin 1932-2021, Skanstorget.....	62
50. Mary von Sydow 1884-1957, Slottskogsvallen.....	64
51. Sun Axelsson Piper 1935-2011, Slottsskogen	65
52. Emmy Grén Broberg 1883-1974, Lilla Änggården Thorild Wulffsgatan 77	66
53. Hulda Mellgren 1839-1918, Hulda Mellgrens gata	67
54. Kjellbergsska flickskolan, Storgatan 3.....	69
55. Sigrid Rudebeck 1831-1924, Bellmansgatan 8	70
56. Praktiska arbetsskolan, Karl Gustavsgatan 1B	71

57. Mathilda Halls skola, Karl Gustavsgatan 8-10.....	72
58. Saga Walli 1891-1975, Bethlehems kyrkan Vasagatan	73
59. Matilda Hedlund 1858-1926, Tomtehuset Vasagatan	74
60. Ingrid Segerstedt Wiberg 1911-2010, Övre Fogelbergatan 3.....	75
61. Märta Ternstedt 1915-1994, Stora teatern	77
62. Anna Ahrenberg 1861-1948, Storgatan 47	78
63. Hanna Lindmark 1860-1941, Dicksonska palatset.....	79
64. Jenny Nyström 1854-1946, Konsthögskolan Valand, Kristinelundsgatan 6-8.....	81
65. Karna Asker 1897-1989, HDK Kristinelundsgatan 6-8	82
66. Maud Fredin-Fredholm 1919-2013, HDK Kristinelundsgatan 6-8.....	83
67. Maj Arnell 1910-2005, HDK Kristinelundsgatan 6-8.....	84
68. Mona Skagerfors 1922-2011, HDK Kristinelundsgatan 6-8.....	85
69. Ebba Atterbom 1868-1961, Kungsportsavenyn 21.....	86
70. Dalida Dahlqvists skola och Ebba Petterssons skola, Kungsportsavenyn 22.....	87
71. Sophie Elkan 1853-1921, Götabergsgatan 24	88
72. Barbro Jansson 1922-2008, Nya Ullevi.....	90
73. Hjördis Töpel 1904-1987, Valhallabadet	91
74. Laila Westersund 1942-2011, Lisebergsteatern.....	93
75. Birgit Afzelius Wärnlöf 1899-1995, Lisebergsteatern	94
76. Systrarna Nonnen, Vårdshuset Liseberg	95
77. Edith Segerstedt 1907-1980, Polketten Liseberg.....	96
78. Astri Bergman Taube 1898-1980, staty Liseberg.....	97
79. Kerstin Hesselgren 1872-1962, Kerstin Hesselgrens gångväg	99
80. Eva Gothlin 1957-2006, Kvinnsam Göteborgs universitetsbibliotek	100
81. Kvinnohistoriska samlingarna, Göteborgs universitetsbibliotek.....	101
82. Gunhild Kyle 1921-2016, Humanisten Göteborgs universitet.....	102
83. Gunnel Enby 1941-2016, Göteborgs konstmuseum	104
84. Ingrid Mesterton 1914-2008, Göteborgs konstmuseum	105
85. Ann-Ida Broström 1882-1965, Skyttegatan 1	106
86. Märtha Ågren 1903-1997, Högåsplatsen 2.....	107
87. Birgitta Skarin Frykman 1941-2017, fd Etnologiska institutionen	108

88. Inga Britt Fredholm 1923-2014, Park Avenue	110
89. Karin Boye 1900-1941, staty vid Stadsbiblioteket	111
90. Ellen Bergman 1919-2007, Göteborgs stadsteater	112
91. Karin Kavli 1906-1990, Göteborgs stadsteater.....	113
92. Maria Schildknecht 1881-1977, Göteborgs stadsteater	114
93. Gunnel Lindblom 1931-2021, Göteborgs stadsteater.....	115
94. Elsa Stenhammar 1866-1960, Konserthuset.....	116
95. Caroline Wijk 1846-1918, sjuksköterskehem Vasa Kyrkogatan	118
96. Vera Sandberg 1895-1979, Kapellplatsen	119
97. Vera Starck Romanus 1911-2010, Holtermanska sjukhuset.....	121
98. Olga Boberg 1887-1971, Chalmers Tekniska Högskola	122
99. Anna Branzell 1895-1983, Guldhedstorget	123
100. Thora Wigardh 1860-1933, Doktor Wigardhs gata.....	124

1. Astrid Anderberg
2. Carin Mannheimer
3. Barbro Hörberg
4. Ingrid Wallberg
5. Lena Pilborg

1. Astrid Anderberg 1927-2010, Kvinnokliniken Östra sjukhuset

Astrid Anderberg föddes i Tranås. Hon var keramiker och tecknare som hämtade sina motiv från naturen, litteraturen och historien. Efter utbildningen vid Slöjdföreningens skola i Göteborg öppnade hon en egen verkstad 1957 och började arbeta med stengods. Brukskeramik, synliga drejtränder, dämpad glasyr och humoristiska fåglar var hennes signum. Vid utställningen 1964 på Röhsska Museet kallades hon "Sveriges ledande keramiker". Till Kvinnoklinikens entré vid Östra Sjukhuset skapade hon väggkompositionerna Fågelmuren, Paradisskåpet och Kulramar. Den senare finns fortfarande kvar på sjukhuset. Hon gifte sig med författaren Bengt Anderberg och flyttade till Bornholm, där hon avled 2010.

2. Carin Mannheimer 1934-2014, fd SVT/SR- huset

Carin Mannheimer var författare, regissör och tv-producent. Hon föddes 1934 i Osby. Efter akademiska studier i Lund var hon verksam som litteratur- och teaterkritiker i Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning och Arbetet i Göteborg. Hon skrev också böcker med stark samhällskritik, bland annat "Rapport om kvinnor" som kom ut 1969. Från slutet av 1960-talet var hon verksam som producent, regissör och chef för teateravdelningen vid Sveriges Television i Göteborg. Hon producerade ett antal uppmärksammade tv-serier med vass samhällskritisk udd som "Lära för livet" från skolans värld och "Solbacken, avd. E" om åldrande i Sverige. 2011 utnämndes hon till hedersdoktor vid Göteborgs universitet för insatser för att öka kunskapen om äldre människor. Även serien "Svenska hjärtan", som skildrade livet i ett göteborgskt radhusområde med fest, lycka, otrohet och skilsmässor blev en succé som sändes i flera omgångar liksom serien "Saltön" byggd på Viveca Lärns böcker, där Carin Mannheimer var regissör. Hon avled 2014 och är begravd på Osby kyrkogård.

3. Barbro Hörberg 1932-1976, fd SVT/SR-huset

Barbro Hörberg föddes i Karl Johans församling i Göteborg, dotter till köpmannen Torsten Hörberg och hans hustru Signe. Efter skolgången i Göteborg och en tid som au-pair i Frankrike flyttade Barbro till Stockholm.

Där studerade hon på Gösta Terserus teaterskola. Povel Ramel upptäckte henne och hon fick medverka i hans första "Knäpp upp"-revy.

Därefter följde flera filmroller för Barbro och kabaréer på Hamburger Börs. Hon framträdde där med texter av bland andra de kända och uppskattade författarna Lars Forsell, Bebbe Wolgers och Pär Rådström.

Under 1960-70-talen blev Barbro Hörberg en banbrytande kvinnlig singer-songwriter och vissångerska på en i övrigt helt mansdominerad svensk visscen. Barbro skrev både egna texter och musik. I texterna strävade hon efter att skapa en vardaglig form blandad med poesi från ett kvinnligt perspektiv. Hon var en engagerad person som gav en röst åt samhällets olycksbarn och blev ett framträdande namn inom svensk musik och underhållning.

För Sveriges Television skrev hon musikalen "Ljudfesten" och en tid var hon programledare för radioprogrammet "Det ska vi fira."

Hon skrev också sånger för barn och gjorde program för barn på Sveriges Television. En av hennes mest kända och uppskattade sånger var "Med ögon känsliga för grönt" från 1973.

Tillsammans med de kända musikerna Georg Riedel och Bengt Hallberg gjorde hon 300 musikprogram på skolor.

Flera av våra främsta artister har sjungit och spelat in Barbros visor och hyllat hennes viskatt. Under 2000-talet har ett hyllningsalbum med hennes sånger kommit ut och biografien "Barbro Hörberg - med ögon känsliga för grönt".

Själv hann hon spela in sex LP-skivor innan hon gick bort.

Endast 44 år gammal avled Barbro Hörberg 1976 i Stockholm. Hon är begravd på Östra kyrkogården i Göteborg där också en gata i Örgryte är uppkallad efter henne. För mer information se handskriftsavdelningen Göteborgs universitetsbiblioteks H2023:19 och H2023:37.

4. Ingrid Wallberg 1890-1965, funkishus på Bångejordsgatan

Svensk arkitekt och företagsledare. Känd för sitt samarbete med HSB. Hon var den första kvinnliga arkitekten med eget ritkontor i Sverige. Ingrid föddes i Halmstad men flyttade med sin man in på herrgården Stora Gårda i Örgryte, där hon bodde fram till sin död. Hon och maken, som också var arkitekt, kom trea i en stadsplaneringstävling i Chicago. Så småningom blev det skilsmässa och Ingrid Wallberg praktiserade efter den i ett halvår hos den internationellt kände Le Courbusier.

Hennes stadsplaneringsidéer och arkitektur finns representerade i Göteborgs första funktionalistiska bostadsområde på Bångejordsgatan i Bö. Hennes ritningar till funktionalistiska flerfamiljshus visades på Stockholmsutställningen 1930.

I samarbete med HSB utredde hon bostadssociala frågor. "Det hör till bildningens största ansvar att vad som görs för de fattiga görs väl". Efter faderns död blev hon styrelseordförande och verkställande direktör i familjeföretaget Wallbergs fabrik AB, ett tegel- och textilföretag i Halmstad. Hon fortsatte också som arkitekt och pensionerade sig aldrig. 2016 namngavs en gata i Kviberg till Ingrid Wallbergs gata.

Hon är begravd vid Örgryte gamla kyrka på en gravplats ritad av henne själv.

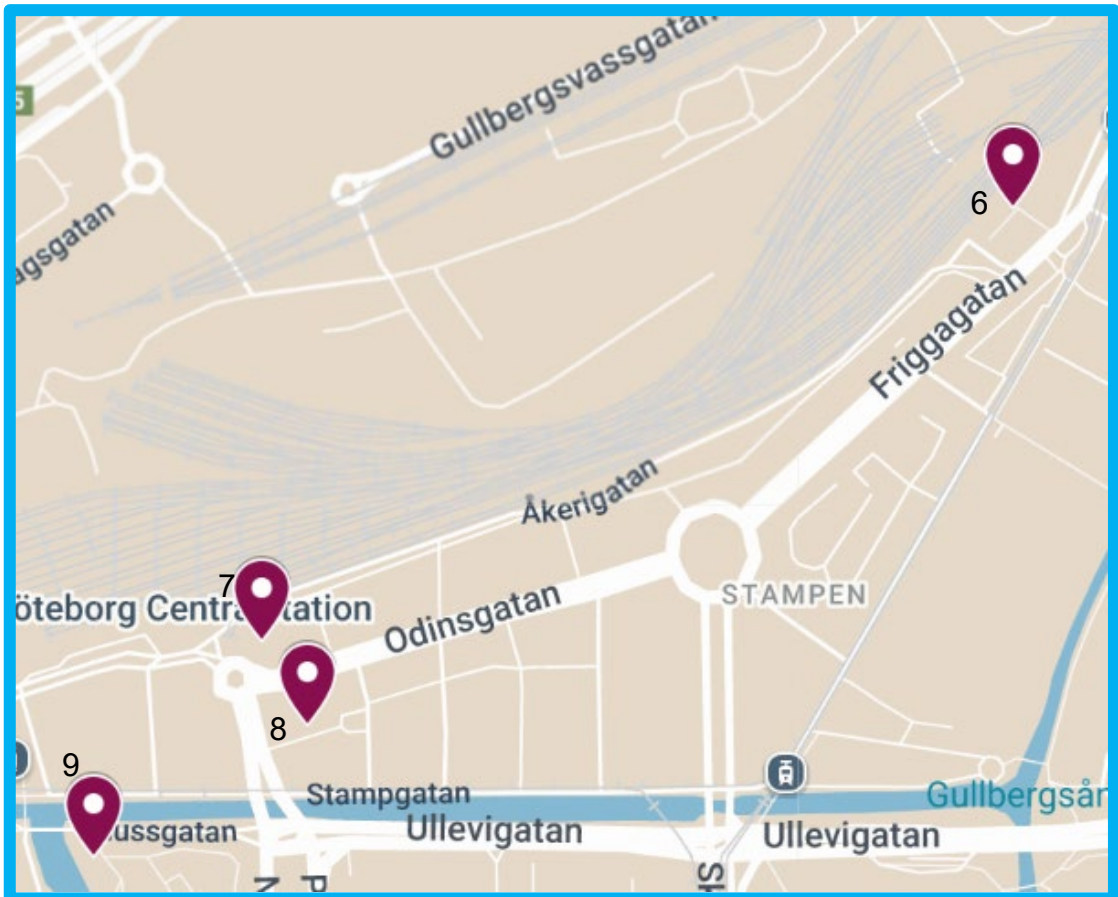
5. Lena Pilborg 1941-2021, Humlegårdsgatan 8

Lena Pilborg föddes i Göteborg och hon var tidigt intresserad av böcker. Hennes svärfar hade startat Mariaplans bokhandel 1934, som när hans son Göran tog över, bytte till namnet Pilborgs bokhandel. Göran och Lena gifte sig 1964.

Lena startade själv bokförlaget "Tre böcker" 1984 och hon drev det med stor framgång i omkring trettio år. Hon koncentrerade sig på att ge ut författare från Göteborg med omnejd och berättelser om Göteborg. Med åren kom Lena och hennes förlag att ge ut minst 725 böcker. Hon var orädd och en litterär rebell, som stöttade många debutanter. På den årliga Bokmässan i Göteborg var Lena alltid på plats och runt hennes monter var det alltid "knökfullt".

1990 fick hon Göteborgs stads förtjänsttecken och 1991 blev hon av Kals Åden utsedd till Årets Ada.

Lena blev 79 år och avled i Göteborg. Hon är begravd på Örgryte nya kyrkogård.

- 6. Charlotte Mannheimer
- 7. Ebba Ljunggren
- 8. Christina Norling
- 9. Gunilla Bergström

6. Charlotte Mannheimer 1866-1934, Judiska begravningsplatsen

Charlotte Mannheimer hade stor betydelse för konsten i Göteborg. Hon föddes i London, studerade konst i South Kensington Art School och fortsatte vid Kunstakademien i Köpenhamn. Där lärde hon känna de blivande Skagenmålarna, Anna och Michael Ancker, Sören och Marie Krøyer och Holger Drachmann. I Köpenhamn träffade hon också juristen Otto Mannheimer från Göteborg. De gifte sig 1893, flyttade till Göteborg och Charlotte började på Valands konstskola. I familjen föddes fem barn i tät följd och Charlottes målande fick tonas ner en tid. Hon porträtterade däremot alla barnen.

Paret engagerade sig mycket i barnen och deras skolgång. 1901 grundade de Göteborgs Högre Samskola, som var en konfessionslös skola där deras barn och flera av deras judiska vänners barn kom att gå. Charlotte själv engagerade sig i teckningsundervisning, skrev pjäser till skolteatern och hoppade in som lärare ibland.

Charlotte hade en egen ateljé i staden men kände sig stundtals isolerad. Hon träffade så småningom de unga konstnärerna Birger Simonsson och Henrik Sørensen och de började måla tillsammans. Efter en tid anslöt sig också Isaac Grünewald. Hon reste till Paris och skrev in sig på Matisse målarskola. Matisse blev förtjust i hennes färgkänsla och besviken när hon efter en termin reste hem till familjen igen.

Hemma i Göteborg började makarna Mannheimer samla nordisk konst och det blev en stor samling. Gruppen Göteborgskoloristerna växte fram med flera av Charlottes unga kollegor. 1921 ställde Charlotte ut på Liljewalchs i Stockholm tillsammans med Siri Derkert och Sigrid Hjertén. På jubileumsutställningen i Göteborg 1923 deltog hon med en egen utställning. På Konstmuseet i Göteborg låg hon i ständig fejd med chefen, Axel Romdal, men den franska samlingen på museet är delvis Charlotte Mannheimers förtjänst. Hon blev konstmecenat i Göteborg genom alla verk hon köpte in och skänkte till ett stort antal skolor och institutioner i staden och de många utställningar hon arrangerade. En av de unga konstnärerna, Tor Bjurström, blev senare rektor för Valands konstskola. Efter maken Ottos död engagerade hon sig i Göteborgs Konstförening och satt med i styrelsen för Valands konstskola. 1933 hade hon en retrospektiv utställning på Kunstnersforbundet i Oslo.

1934 dog Charlotte Mannheimer i sviterna av en fallolycka. Året därpå hölls en minnesutställning på Konsthallen i Göteborg, men det var först 1950, på en utställning i Stockholm, som hon fick den uppmärksamhet hon förtjänade.

Charlotte Mannheimer är begravd på Judiska begravningsplatsen.

7. Ebba Ljunggren 1887-1978, GP-huset Polhemsplatsen

Verkställande direktör, efter många år som kontorschef, på tidningen Göteborgs-Posten och fick som sådan andel i ägarskapet. Fortfarande ägs GP till 14% av Ebba Ljunggrens arvingar.

Redan som 15-åring började hon, efter en kontorsutbildning, på skämttidningen Pucks kontor i Stockholm och blev allt-i-allo. Där tipsades GP om henne när de sökte kontorschef. Tillsammans med Harry Hjärne utvecklades tidningen i Göteborg från bottenläge till framgång. Hon var tuff i förhandlingar och viktig vid bildandet av tidningshuset 1938. Det blev 62 år inom pressen.

Sonen Stig Ljunggren skapade Stiftelsen Ebba och Gustaf Ljunggrens Minnesfond som sedan 1997 samarbetar med Högskolan för Scen och Musik med Ljunggrenska tävlingen för unga musiker.

8. Christina Norling -1826, kvarteret Gestilren, Polhemsplatsen

I ett kvarter av trädgårdsodlingar och Barnhus, som kallades änkan Bernbergs trädgård, byggdes år 1758 ett ölbryggeri. När bryggaren Göran Bremberg avled 1797 övertog hans änka bryggeriet och drev det vidare till sin död 1826. Företaget var mycket framgångsrikt och dess värde hade fördubblats när J A Pripp köpte bryggeriet efter Christina Norlings död.

9. Gunilla Bergström 1942-2021, Alfons Åberg-huset

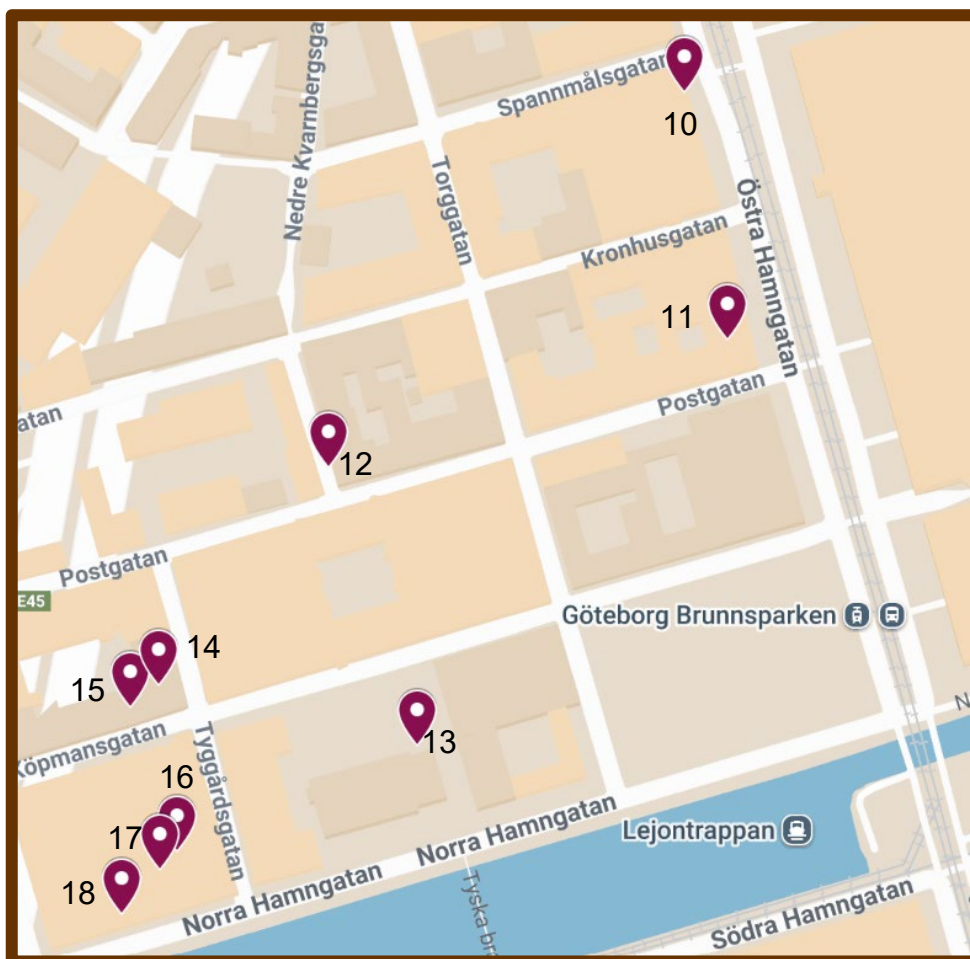
Gunilla Bergström föddes i Johannebergs församling i Göteborg. Som ung var Gunilla teaterintresserad och var bland annat engagerad i Atelierteatern. Hon visade tidigt talang för teckning och hennes pappa anmälde henne till en kvällskurs på Valands konstskola. Gunilla studerade på Filip Holmqvists handelsinstitut och arbetade en tid på Göteborgs-Tidningen. 1966 tog hon journalistexamen i Göteborg och flyttade därefter till Stockholm där hon arbetade på Dagens Nyheter och Aftonbladet.

Med boken "Mias pappa flyttar" debuterade Gunilla 1971 som författare och illustratör. Året därpå kom första barnboken "Godnatt Alfons Åberg" som kom att följas av många fler. Hon var tidig med att skriva om barn, skilsmässor och om funktionshinder. Dessa frågor hade hon egen erfarenhet av då hon var skilsmässobarn och även hade ett barn med autism. Från 1975 skrev Gunilla på heltid och fortsatte berätta om Alfons. Det blev ett 20-tal olika berättelser om honom och även rimtexter, visor, pekböcker och tv-serier. Alfons Åberg finns också som långfilm "Hokus pokus Alfons Åberg" från 2013.

Böckerna om Alfons Åberg finns översatta till närmare 40 språk och är bland de mest utlånade böckerna på svenska bibliotek. 1992 instiftade Raben & Sjögren tillsammans med Gunilla kulturpriset Alfons-Bokalen och 2012 öppnades Alfons Åbergs kulturhus i Göteborg.

Gunilla Bergström blev 79 år och avled i Stockholm där hon är begravd på Galärvarvskyrkogården.

10. Ingeborg Kastman
11. Christina Hall
12. Lovisa Concordia Simson
13. Maria Carowsky
14. Anna Hammar-Rosén
15. Hedvig "Sirenia" Sirenus
16. Hanna Hirsch Pauli
17. Lili Kaelas
18. Elisabet Petersson

10. Ingeborg Kastman 1901-1995, Medicinhistoriska museet, Östra Hamngatan 11

Ingeborg Kastman växte upp i Småland och examinerades som sjuksköterska vid Sahlgrenska sjukhuset 1926. Under 1930-talet arbetade hon som föreståndare för kvinnokliniken på Övre Husargatan. När kliniken flyttade till nya lokaler tog Ingeborg hand om äldre föremål. De blev grunden till det Medicinhistoriska museet som öppnade på Östra Hamngatan 1986. Under hela sitt yrkesliv kallades Ingeborg Kastman för Syster Bojan och har nu en av gatorna i Guldheden uppkallad efter sig. Ingeborg Kastman är begravd på Norra kyrkogården i Lund.

11. Christina Hall 1749-1825, Postgatan/Östra Hamngatan

Christina Hall var dotter till Anders Gothén och hans hustru Margareta. Fadern var superkargör, en prestigefylld titel som innebar det totala ansvaret för lasten på ostindiefararna under de långa transporterna på världshaven. Christina gifte sig redan som 16-åring med den välbärgade handelsmannen John Hall. De fick två barn, som båda fick föräldrarnas förnamn, John och Christina. Familjen bodde i hörnet av Sillgatan, idag Postgatan, och Östra Hamngatan. Hemmet var ett av Göteborgs mest påkostade med privat tesalong, egen teater och salonger där paret Hall bjöd in till fest. 1778 köpte de egendomen Gunnebo sydväst om Göteborg. Stadsarkitekt CW Carlberg fick uppdraget att rita familjens sommarbostad med boningshus, interiör, möbler, park och trädgårdar. Den 22 juli 1796 hölls den första middagsbjudningen på Gunnebo. Bland John och Christinas gäster fanns den stilige Fransisco de Miranda, som det sägs att Christina hade ett kärleksförhållande med. 1802 avled John Hall, sonen tog över firman och Christinas liv förändrades. John Hall dy saknade sin fars affärssinne och efter ett antal år gick företaget i konkurs. Följden blev hårda tvister om arvet där Christina fick lämna sitt tidigare glamorösa liv. Hennes sista tid i livet kantades av auktioner av lösöre och rättegångar. Christina Hall avled 1825 och är begravd på Örgryte gamla kyrkogård.

12. Lovisa Concordia Simson 1752-1808, Comediehuset på Nedre Kvarnbergsgatan 16/Sillgatan

Lovisa Concordia Simson var Sveriges första kvinnliga teaterchef för en fast teater, Comediehuset, ca 1752-1808. Hennes make, musikern och dirigenten Johan Ludvig Simson, tog så småningom över det Gemenasiska sällskapet, Göteborgs första fasta teatersällskap, som höll till i stadens första teaterhus, Comediehuset som invigdes 1779. Lovisa drev verksamheten vidare från 1779 till 1833. Det var den första offentliga teatern i Göteborg och fram till 1816 också den enda. Teatern hade en mycket bred repertoar, från akrobatik, pantomimer, lindans och lustspel till mer ambitiös dramatik som pjäser av Molière, Voltaire, Corneille, Hallman och Hollberg. Här introducerades också Shakespeares Hamlet för första gången i Sverige. Efter makens död blev Lovisa ekonomisk direktör med ansvar för kassa, biljettförsäljning och administration. I tidningsannonser stod att abonnemang kunde köpas "hos fru Simson boende en trappa upp hos hökare Carlsson vid Lilla Bommen". Trots den höga nivån på teaterns uppsättningar tyngdes Lovisa Simson under hela sin direktörstid av svåra ekonomiska problem.

13. Maria Carowsky 1723-1793, Tyska kyrkan

Maria Carowsky var kyrkomålare och något så ovanligt som skråmålare, dekorationsmålare. Hennes verk kan ses i flera av våra kyrkor. Hon var dotter till Johan Ross d.ä., invandrad från Tyskland, och hans hustru Christina Thelin. Johan Ross var ålderman inom målarämbetet i Göteborg och Maria gifte sig med hans mest framstående gesäll, Michael Carowsky. Fadern och hans gesäll målade tillsammans taket i Örgryte gamla kyrka. Det anses vara den första rokokomålningen i Västsverige. Familjen Ross tillhörde tyska Christine Församling liksom många andra invandrade hantverkare. Vid mitten av 1700-talet hade den framstående målarfamiljen fyra konstnärer verksamma samtidigt i Göteborg med omnejd. Förutom Maria Carowsky själv hennes far, farbror och bror.

Michael Carowsky avled redan efter ett års äktenskap. Tack vare den tidens skråväsende kunde Maria överta rörelsen efter sin man. Hon skrevs in i Götheborgs Stadz Konst och Målare-Embete och drev rörelsen vidare med stor framgång. Maria Carowsky gjorde måleriarbeten i gallerierna i Tyska kyrkan, målade predikstolen i Lerums kyrka och förgyllde den nya altartavlan i Göteborgs domkyrka med dukatguld. I domkyrkan arbetade hon vidare i flera decennier med dekorationsarbeten, som dessvärre förstördes när kyrkan brann ner 1802.

Maria Carowsky betydde mycket för unga målare, som hon handledde och utbildade i sin verkstad. Efter faderns död tog hon över hans hus på Vallgatan, där hon bodde till sin död. Huset ärvdes av dottern Christina Elisabeth, som blev porträttmålare.

14. Anna Hammar-Rosén 1735-1805, tidningstryckeri Köpmansgatan

Anna Hammar-Rosén var redaktör för 1700-tals-tidskriften Hwad Nytt ? Hwad Nytt?. 1759 gifte hon sig i Borås med prästen Johan Rosén, som också var tidningsutgivare. Han startade Götheborgska Magasinet, ett forum för lärda artiklar. Paret skapade också flera sällskap för vitterhet och kunskap. Ett av dem finns fortfarande i Göteborg och heter idag Kungliga Vetenskaps- och Vitterhetssamhället.

I Götheborgska Magasinet fanns en avdelning som hette "Hwad Nytt? Hwad Nytt?" Det blev också namnet på den tidning som Johan Rosén startade strax före sin död. Måkan Anna drev sedan tidningen vidare och blev därmed en av de första kvinnliga tidningsredaktörerna i Sverige och också en av de första kvinnliga journalisterna. Tidningen blev populär i Göteborgs kulturliv och kom ut två till tre gånger i veckan. Här fanns, förutom nyheter och skvaller, även litterära inlägg av såväl Bengt Lidner som Anna Maria Lenngren.

Anna Hammar-Rosén drev tidningen 1773–1795. Under Gustav III:s regeringstid blev kontrollen av pressen allt hårdare. Vid ett tillfälle skall Anna Hammar-Rosén ha häktats efter att hon på nytt tryckt förbjudna blad i Hwad Nytt ?

Anna Hammar-Rosén avled 1805.

**15. Hedvig "Sirenia" Sirenus 1734-1795,
tidningen Hwad nytt? Hwad nytt?
Köpmansgatan**

Hedvig Sirenia var författare och publicist och skrev i Göteborgs 1700-talspress, bland annat i Hwad Nytt? Hwad nytt? Hon beskrevs som den göteborgska Sapho eller "vår ljuvliga sirén" och hyllades och jämfördes med Hedvig Charlotta Nordenflycht. Hon var gift med Göteborgs stadsläkare, Mattias Schultz. Invald i Göteborgs Vetenskaps- och Vitterhetssamhälle som en av få kvinnor.

16. Hanna Hirsch Pauli 1864-1940, fd Göteborg Musei rit- och målarskola Norra Hamngatan 12

Hanna Pauli var pionjär inom 1800-talets bildkonst och undervisade på Göteborgs Musei rit- och målarskola, nuvarande Valands konsthögskola. Hon växte upp i Stockholms övre medelklass och judiska krets. Som ung fick hon privatlektioner av Ellen Key och vid 12 års ålder studerade hon hos konstnären August Malmström, som var professor vid Konstakademien. 1885 fick Hanna Pauli medalj för sin målning Vid Lampan. Samma år flyttade hon till Paris. Ett porträtt hon fick antaget av Parissalongen blev mycket omdiskuterat. Det visade en ateljékamrat sittande på golvet i nedsmutsade, enkla kläder, klasslös, rå och primitiv. Den skulle visa Den Nya Kvinnan. Samtiden ansåg att det var anstötligt att visa en kvinna ur borgerskapet i denna ograciösa ställning utan att skämmas.

Mellan åren 1893-97 levde Hanna och maken Georg i Göteborg och båda undervisade på Göteborgs Musei rit- och målarskola.

17. Lili Kaelas 1919-2007, fd Arkeologiska museet, Göteborgs stadsmuseum

Lili Kaelas var forskare och arkeolog och verksam både i Stockholm och Göteborg. Hon växte upp i Tallinn i Estland, där hon studerade till en akademiska examen i konsthistoria 1943. Hon flydde till Sverige för att komma undan Sovjetunionens ockupation av de baltiska staterna. På Statens historiska museum i Stockholm anställdes hon som medhjälpare till intendenten, Axel Bagge. Hon läste in en fil.lic. i Nordisk och jämförande fornkunskap och var medförfattare till Bagges bok om fynd av gånggrifter i Skåne. Därefter blev hon själv intendent vid Göteborgs arkeologiska museum och avancerade 1968 till Göteborgs första kvinnliga museichef där.

Lili Kaelas var mycket framgångsrik i sin forskning och betonade vikten av naturvetenskapliga metoder och analyser. Hon hade många internationella kontakter och föreläste en tid på University of California.

Lili Kaelas brann för sitt ämne och arrangerade bland annat populära forntidsvandringar för allmänheten och publicerade Fynd-rapporter från utgrävningar. 1974 öppnades arkeologiska museets dittills största projekt, den egyptiska utställningen Gudar och människor vid Nilen. Under lång tid, även efter pensioneringen, fortsatte hon att arrangera intressanta utställningar, bland annat Estland – landet mellan öst och väst 1995. Samma år kom hennes uppsats Kvinna i arkeologins högborg – och sedan. Där berättar hon om flykten från hemlandet Estland och om sitt yrkesliv i Sverige.

Lili Kaelas fick många utmärkelser för sitt arbete. Hon blev ledamot av Kungliga Vetenskaps- och Vitterhetssamhället i Göteborg, hedersledamot av Brittiska Förhistoriska Sällskapet och fick Göteborgs Stads förtjänsttecken 1981. I sitt andra äktenskap var hon gift med landshövdingen i Göteborg, Per Nyström.

Lili Kaelas avled 2007. För mer information se Kvinnsam Göteborgs universitet samling A120.

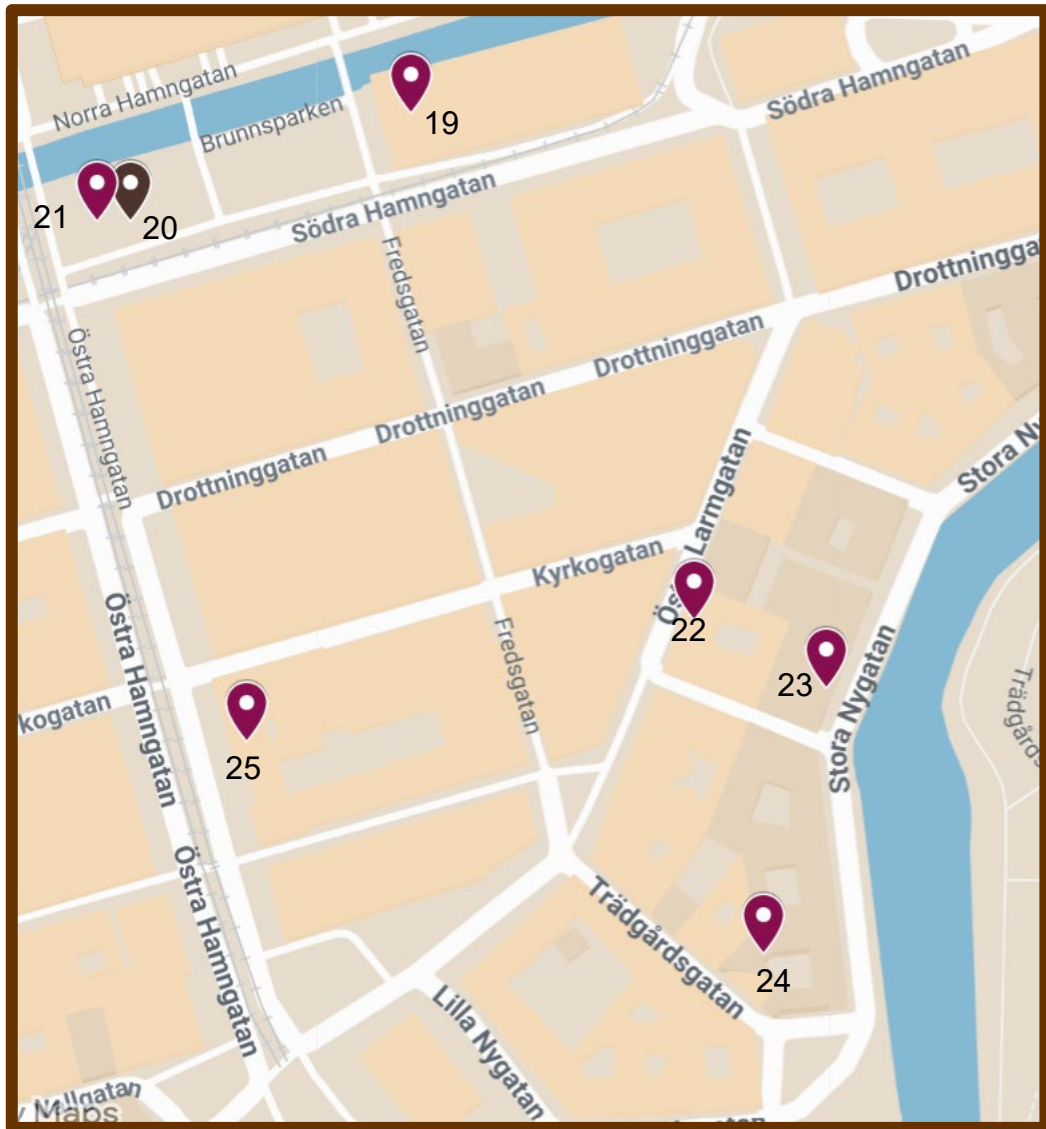
18. Elisabet Petersson 1873-1919, Göteborgs stadsmuseum

Elisabet Petersson var Sveriges första kvinnliga zoolog, verksam vid Göteborgs Museum. En kvinnopionjär som var med och stred för kvinnlig rösträtt i Sverige. Född i Ljusdal 1873 blev hon en av få kvinnor vid den filosofiska fakulteten i Uppsala, när hon som 24-åring valde att ägna sig åt naturvetenskapliga studier. Hon arbetade under flera år som lärare. 1913 var hon med och bildade en lokalförening till Landsföreningen för Kvinnans Rösträtt i Alingsås, blev medlem av centralstyrelsen och reste på styrelsemöten till Stockholm eller höll kontakt via brev.

Under många års resande i Norden och Tyskland samlade hon in havslevande, ryggradslösa djur och fiskar till museet. Hon var också en skicklig fotograf och dokumenterade bland annat flytten av den Malmska Valen till det nya museet i Slottsskogen.

Elisabet Petersson avled 1919.

19. Göthilda Fürstenberg
20. Johanna i Brunnsparken
21. Ester Andersson
22. Johanna Hedén
23. Euphrosyne Lemman Abrahamson
24. Hedda Key Rasmussen
25. Amalia Jönsson

19. Göthilda Fürstenberg 1837-1901, Palacehuset i Brunnsparcken

Göthildas föräldrar var judiske grosshandlaren Eduard Magnus och hans hustru Rachel. Familjen ägde och bodde i det gamla sockerbruket i Brunnsparcken. Föräldrarna erbjöd sitt enda barn en gedigen utbildning inom konst, musik och ekonomi.

På sin 43-årsdag gifte sig Göthilda med grosshandlaren Pontus Fürstenberg. Då var det mer än tjugo år sedan han friade första gången.

Göthildas föräldrar hade hela tiden varit emot giftmälet, så det var först efter deras bortgång det kunde bli av. Paret Fürstenberg samlade en stor konstskatt och understödde en rad konstnärer. Paret förblev barnlösa och donerade också omfattande summor till musik och välgörenhet.

Fürstenbergska huset, som rymde konstsamlingen, blev deras största donation till Göteborgs stad.

Konstsamlingen finns idag på Göteborgs konstmuseum.

Göthilda Fürstenberg är begravd tillsammans med sin man på den Mosaiska begravningsplatsen vid Svingeln. Gravstenen, en skulptur med två urnor, är i sig ett konstverk.

20. Johanna i Brunnsparken, staty 1883

På Johanna-dagen den 21 juli 1883 invigdes Göteborgs första staty över en kvinna. Den är den näst äldsta statyn i staden efter Gustav II Adolf på Gustav Adolfs torg. Konstverket döptes till "Såningskvinnan", La Semeuse på franska, och skulptören hette Per Hasselberg. Den unga kvinnan skulle stå som en symbol för livets vår. Statyn kallas allmänt "Johanna i Brunnsparken" efter invigningsdagen, men en ytterligare förklaring kan vara att en av skulptörens modeller, Johanna Ekstein som var dansös vid Stora Teatern, är upphovet till det folkliga namnet. Konstverket kostade 40.000 kr som donerades av bland andra familjerna Fürstenberg och Kjellberg.

Skulpturen är hela 7,5 meter hög och består, förutom av statyn, av bassäng, skål och kolonn. Hasselberg har använt brons och granit som material. Johanna är naken förutom en drapering kring midjan. Hon sår ut frön med höger hand och lever alltså väl upp till namnet "Såningskvinnan".

21. Ester Andersson 1896-1962, Brunnsparken

Ester hjälpte redan som barn sin mamma att sälja tidningar i Brunnsparken. Hon var liten och snabb och kunde springa lätt mellan och upp på bussarna och spårvagnarna. Hon blev snart "Ester i Brunnsparken" med göteborgarna.

Först 1944 fick hon tillstånd att ha en liten tidningskiosk i parken, men för det mesta stod Ester hellre ute på gatan, sålde tidningar och pratade med förbipasserande.

När Ester, efter över ett halvt sekels oavbruten tidningsförsäljning, gick ur tiden 1962 sörjdes hon av många göteborgare. Hennes tidningskiosk fick inte stå kvar utan revs under protester från flera av hennes trogna kunder.

22. Johanna Hedén 1837-1912, Östra Larmgatan 14

Johanna Hedén var föregångare inom förlossningsvården i Sverige. Hon blev föreståndare vid läroanstalten för barnmorskor i Göteborg och grundade barnmorskesällskapet. Hon föddes i Närke och hennes uppväxt blev svår. Båda föräldrarna dog unga och efterlämnade sju barn.

Johanna tyckte mycket om att läsa, men skolgången blev kort. Hon sökte ändå till barnmorskeutbildningen. Trots att hon inte var behörig, hon hade inte fött barn, blev hon antagen. Hon blev också den första kvinnan i Sverige som tog fältskärsexamen.

1867 anställdes hon vid

Barnmorskeläroanstalten i Göteborg. Där började hon utveckla egna metoder inom barnmorskekonsten. Anstalten flyttade från gamla Sahlgrenska sjukhuset till nya lokaler med eget BB vid Sprängkullsgatan, där Johanna också fick tjänstebostad. Johannas privatliv blev tragiskt. Hon gifte sig med skolans föreståndare och de fick en dotter. Under de två följande åren avled både maken och dottern. Johanna öppnade en privatpraktik som stadsbarnmorska. Hon skrev praktiska anvisningar för barnmorskorna om hur infektioner kunde förhindras. Johanna förläste 20-30 kvinnor per år.

Johanna Hedén var medlem i Göteborgs Kvinnoförening och var flitig skribent i deras tidskrift Framåt. 1885 bildade hon Göteborgs Barnmorskesällskap och året efter kom Sveriges Barnmorskeförbund till. Där blev Johanna vice ordförande. Förbundet gav ut tidskriften Jordemodern, där hon skrev flitigt. 1892 flyttade hon till Örebro och ägnade sig därefter helt åt att skriva, framför allt i Jordemodern. Mycket handlade om förlossningskonstens historia och hon var bland de första som skrev om könsstympning, våldtäkt och "kärlek utan barn". Hon skrev in i det sista och efterlämnade en förmögenhet. I testamentet stod att en donationsfond för barnmorskor skulle upprättas. Råntan skulle gå till hennes sambo, Klara Norberg, som hon bott tillsammans med på en gård i Örebro. Johannas del i gården fick inte säljas utan Klaras medgivande. Johanna Hedén avled 1912 och begravdes på Norra Kyrkogården i Örebro.

23. Euphrosyne Leman Abrahamson 1836-1969, Stora Nygatan 17 ½

Euphrosyne Leman växte upp i Stockholm och var sångbegåvad. Hennes pappa skickade henne till Paris för vidare utbildning. Hon fick sedan anställning vid operahusen i Madrid, Milano och i Wien 1859. Efter bara ett par månader träffade hon där sin blivande man, August Abrahamson. Efter bröllopet i Stockholm flyttade Euphrosyne till Göteborg. Hon var då 23 år och startade en skola för fattiga barn vid sommarnöjet Vänhem vid Bellevue. På Nya Teatern höll hon välgörenhetssoaréer tillsammans med Bedrich Smetana.

Euphrosyne dog endast 32 år gammal den 7 februari 1869. Till hennes minne donerade maken en större summa pengar till en fond hos Musikaliska akademien vars första utdelning gick till Kristina Nilsson. August Abrahamson grundade även ett världsberömt slöjdseminarium på Nääs slott till minne av sin fru. Grundidén var Euphrosynes skola i Vänhem. Euphrosyne Leman Abrahamson är begravd på den Judiska begravningsplatsen vid Svingeln i Göteborg.

24. Hedda Key-Rasmussen 1856-1936, Trädgårdsgatan 8

Hedvig "Hedda" Key-Rasmussen föddes i Västervik och var syster till Ellen Key. Hedda var gift med arkitekten Yngve Rasmussen och bodde i Göteborg. Hon ingick i den borgerliga societeten och engagerade sig i flera av stadens frågor. I likhet med sin syster kom Hedda att engagera sig i skolfrågor. Det var på hennes initiativ som Carl Larsson målade de berömda muralmålningarna i Viktoriaskolans trapphus (Nya Elementarläroverket för flickor) på Engelbrektsgratan i Göteborg. Hedda Key-Rasmussen är begravd på östra kyrkogården i Göteborg.

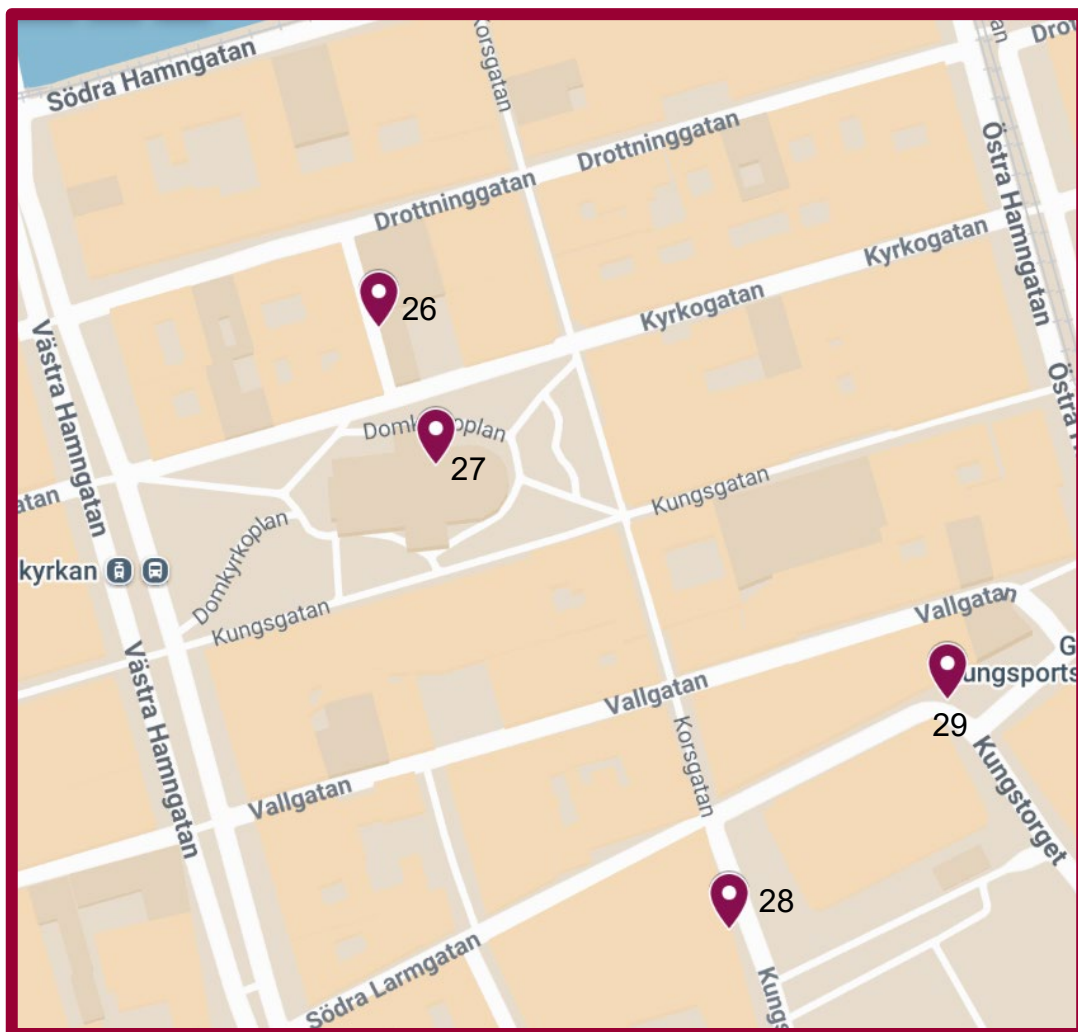
25. Amalia Jönsson 1857-1943, trikåfabrik Kungsgatan 50/Kyrkogatan 50

Amalia Jönsson startade och drev trikåfabriken AJCO/ J P Löfmark & CO i Göteborg. Hon föddes i Stockholm och växte upp med sin mamma, som tidigt blev änka. 1878, när Amalia blivit vuxen, flyttade de till Göteborg och startade en trikåfabrik. Redan efter ett år gifte sig Amalia med Jöns Peter Löfmark och de fick fem döttrar och en son.

Fabriken fick namnet AJCO Trikåfabrik efter initialerna A för Amalia, J för mamma Johanna och så CO. Företaget registrerades på maken, J P Löfmark & CO, då Amalia enligt svensk lag inte var myndig. Namnet AJCO användes inte officiellt förrän 1945, två år efter Amalias död.

Det gick mycket bra för fabriken och produktionen ökade snabbt. På adressen hörnet Kungsgatan 50/Kyrkogatan 50 låg fabriksdelen på de övre våningarna och butiken i gatuplanet. Efterfrågan på lakansväv, strumpor med mera ökade kraftigt och nya affärer kunde öppnas; Göteborgs-magasinet och Borås-magasinet. Tillverkningen flyttades senare till Gamlestan.

Amalia Jönsson avled i slutet av 1940-talet och 40 år senare fick hon en gata uppkallad efter sig: Amalia Jönssons gata. Den ligger i Högsbo industriområde.

26. Tullan Fink

27. Elfrida Andréé

28. Marianne Fredriksson

29. Lola Svensson

26. Tullan Fink 1919-2003, Lilla Kyrkogatan

Tullan Fink skaffade sig en gedigen konstutbildning i Göteborg. Samtidigt som hon gick på Slöjdföreningens skola, numera HDK, deltog hon i undervisning på Konsthögskolan Valand. Tullan studerade också konst i Paris. Hon debuterade 1950 på Galleri God konst i Göteborg och fick då stor uppmärksamhet. Tullan var starkt påverkad av Göteborgskoloristerna, men mycket mångsidig och arbetade både i olja och akryl. Hon gjorde också collage i olika material och färger och var tidig med att använda aluminium, tyger och wellpapp.

1958 startade hon Tullan Finks målarklass i Nordstan och blev snart känd som en skicklig pedagog. När skolan flyttade till Lilla Kyrkogatan, nära domkyrkan, fick den namnet Dômen Målarskola. Det skulle associera till konstnärscaféet Le Dôme i Paris. Tullan Fink ledde skolan fram till 1998. Numera har den lokaler i Björngårdsvillan i Slottsskogen.

1964 fick hon Göteborgs stads kulturstipendium. 1971 gjorde hon en batikbonad till Härlanda kyrka och förutom på Göteborgs Konstmuseum är hon representerad på Moderna Museet i Stockholm.

Tullan Fink är begravd på Kvibergs Kyrkogård.

27. Elfrida Andrée 1841-1929, Göteborgs domkyrka

Elfrida Andrée var Sveriges första kvinnliga domkyrkoorganist. Hon föddes i Visby 1841. Hon var också landets första kvinnliga telegrafist. För båda yrkena drev hon och lyckades få lagändringar så att kvinnor kunde söka och få tjänster inom verksamheterna. Telegrafist blev senare ett mycket populärt kvinnoyrke.

1867 tillträdde Elfrida Andrée tjänsten som organist i Göteborgs domkyrka. En sann pionjär som musiker, kompositör av kammarmusik och symfoniska verk och orkesterdirigent. Hon blev ledamot av Kungl. Musikaliska akademien 1879, fick utmärkelsen Litteris et artibus 1895 och stipendium vid Iduns kvinnliga akademi 1908.

Hon formulerade ett motto som följde henne under hela livet: "Lättare vore att rycka en bit ur klippan än att från mig rycka min idealidé: det kvinnliga släktets höjande!"

På internationella kvinnodagen den 8:e mars 2019 uruppfördes hennes opera Fritiofs saga, med libretto av Selma Lagerlöf, på Göteborgsoperan. Elfrida Andrée avled 1929 och är begravd på Norra begravningsplatsen i Solna.

28. Marianne Fredriksson 1927-2007, Kungstorget 2

Marianne Fredriksson var en av våra mest lästa författare under 1980- och 90-talen.

Hon började som korrekturläsare och journalist och blev chefredaktör för Allt i Hemmet på Åhlén & Åkerlunds förlag. Där startade hon specialtidningarna Vi föräldrar och Allt om mat.

1974 kom hon till Svenska Dagbladet där hon framför allt skrev om existentiella frågor. Det ledde in i hennes kommande författarskap. Debutboken 1980 hette Evas bok, som hon skrev i samband med en livskris. Där skildrar hon skapelsemyten ur ett feministiskt perspektiv med viss kritik mot den ortodoxa delen av kristendomen. I tre uppföljande böcker blandar hon bibliska motiv med djuppsykologi enligt Jungs teorier. Det andliga motivet är genomgående i hennes böcker, där särskilt kvinnorna har förmågan att bejaka och förmedla de starka känslorna. En urkraft som hon menade gått förlorad i det moderna samhället.

Hennes stora genombrott kom 1988 med romanen Simon och ekarna. Den skildrar 1940-talets Göteborg med oro för kriget och antisemitism. Under 1980- och 90-talen fick hennes böcker en stor och uppskattande läsekrets medan de etablerade litteraturkritikerna närmast var nedlåtande. Totalt skrev Marianne Fredriksson 15 romaner som översatts till 47 språk. Böckerna Simon och ekarna och Anna, Hanna och Johanna finns med på listan över de mest lästa böckerna i världen. Marianne Fredriksson avled 2007.

29. Lola Svensson 1912-1998, Kungstorget

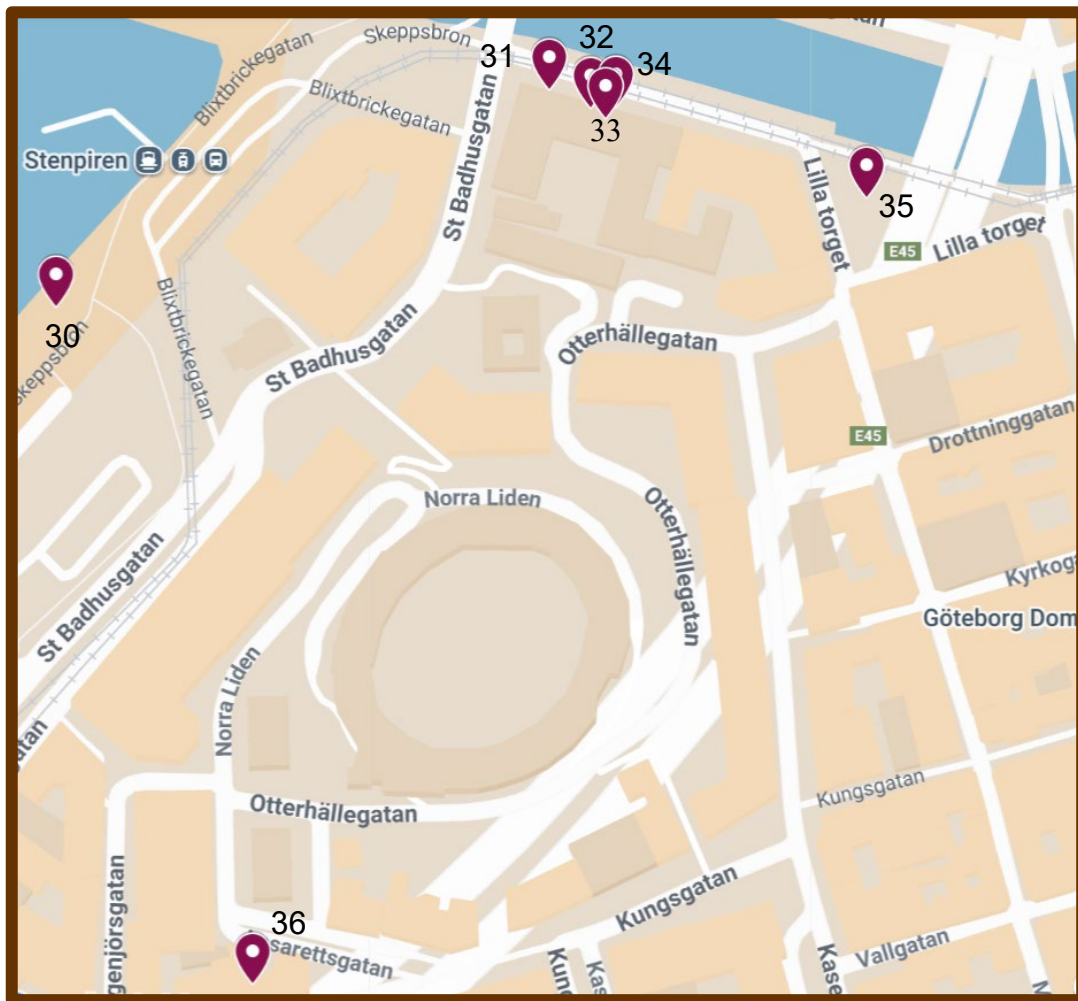
Lola Svensson föddes i Varberg men kom tidigt till Göteborg. Där blev hon, vid sidan av Edith Segerstedt, känd som "Göteborgs dragspelsdrottning".

Lola var i många år en uppskattad kapellmästare på danssalongerna Kungshall och Skanstull i Göteborg. Hon var också en flitigt anlita festarrangör hos större företag som Park Aveny Hotel, Valand, Trädgår'n och Odd Fellow.

Lolas känsla för hög musikalisk kvalitet fick henne att tidigt se, uppmärksamma och ta vara på unga jazzmusiker och hennes orkester blev en plantskola för begåvade musiker. Många, senare professionella jazzmusiker, har börjat sin musikbana hos Lola Svensson. Hon var en musikalisk auktoritet. På Kungshall hade hon under många år stor framgång med sitt program "Melodier mellan två världskrig".

Lola blev också mycket uppskattad för sin uppsökande verksamhet på Lillhagens sjukhus. Dit kom hon som glad musikanter med varmt hjärta, spelade, sjöng och spred glädje. Det hade aldrig tidigare hänt. Av Kals Åden blev hon 1974 utsedd till Årets Ada.

Lola Svensson blev 86 år. Hon avled på julafton 1998 och ligger begravd på Västra kyrkogården i Göteborg.

- 30. Beda Hallberg
- 31. Emma Jacobson
- 32. Laura Sturtzenbecker Fåhraeus
- 33. Beata de la Gardie
- 34. Hedvig Eleonora
- 35. Ingela Gathenhielm
- 36. Hilda Lindgren

30. Beda Hallberg 1869-1945, Skeppsbron 1

Beda Hallberg var den som gav upphov till Majblomman. Hon växte upp i Onsala. Fadern hade emigrerat till Amerika och i tonåren flyttade hon till en moster i Göteborg. Hon gifte sig med den musikaliske tobakshandlaren J E Hallberg. Beda var mycket engagerad i fattigvården och tuberkulosvården. Med inspiration från ett pappmärke, som dottern kommit hem med, fick hon idén till en pappblomma på nål som skulle kunna säljas och ge stöd till välgörenhet. Året efter bildades Blå blomman och året därpå Första majblomman. Från 1998 heter Beda Hallbergs välgörenhetsblomma Majblomman. Den första blomman var ljusblå och det bestämdes att blomman skulle ha den färgen vart femte år. Det gällde ända till 2007. Därefter växlar blomman färg varje år. Beda Hallberg avled 1945 och är begravd på Östra kyrkogården.

31. Emma Jacobsson 1883-1977, Residenset

Emma föddes i Wien under namnet Stiasny. Hennes far var handskmakare och god vän med Sigmund Freud. Emma var naturvetenskapligt begåvad och ville studera. Fadern var stark motståndare till det, men vännen Freud såg att Emma hade en ovanligt stark vilja, och sa: "Låt du henne studera!" Och så blev det.

Emma läste matematik och atomfysik och doktorerade i botanik. Men hon var också intresserad av litteratur, konsthistoria och mönsterstickning. Det senare skulle hon få stor användning av så småningom.

1912 träffade hon den unge göteborgaren Malte Jacobsson i Berlin. De blev förälskade, gifte sig och Emma flyttade till Göteborg. Där fortsatte hon att studera konstvetenskap.

1934 utsågs Malte till landshövding och gode vännen och arkitekten Josef Frank hjälpte till med inredningen av residenset.

1939 grundade Emma Jacobsson Föreningen Bohus Stickning efter att hon uppvaktats av några kvinnor från Bohuslän. Deras män var stenhuggare och saknade långa tider arbete. Kvinnorna ville ha hjälp med att starta avlönat hemarbete. Något de kunde allihop var att sticka.

Residenset blev centrum för det nystartade företaget som sålde deras hemstickade plagg. Det kallades skämtsamt för "Ullhuset" och luktade starkt av fårull. Plaggen skickades med båt, gengasbilar, bussar och cyklar. 1950 fick företaget en lägenhet i nybyggda Guldheden med utrymme för utställning och butik. Emma utvecklade själv det speciella EJA-garnet, Emma Jacobsson Angora, 70% fårull och 30% angoraull. Bohuströjorna blev mycket populära bland annat i USA, där Ingrid Bergman bar en av tröjorna. Passagerare från amerikabåtarna som lade till i Göteborg strömmade till affärerna i centrum för att köpa. Som mest hade Bohus Stickning 870 stickerskor i arbete.

På 1960-talet sjönk efterfrågan. Det blev svårt att konkurrera med de billigare, maskinstickade plaggen. Emma ville inte göra avkall på kvaliteten och beslöt 1969, efter 30 års verksamhet, att lägga ner Bohus Stickning. Hon skänkte en stor mängd plagg och mönster till Röhsska museet. Även Nationalmuseum i Stockholm och Bohusläns museum i Uddevalla har plagg och mönster.

Emma Jacobsson avled 1977, 92 år gammal. För mer information se KvinnSam Göteborgs universitetsbiblioteks samling B50.

32. Laura Sturtzenbecker Fåhraeus 1803-1875, Residenset

Laura Fåhraeus föddes i Stockholm.

Hon var dotter till överstelöjtnant Mårten Strutzenbecker och hans hustru Petronella. Tjugo år gammal gifte hon sig med sin kusin, Olof Fåhraeus. Han var Sveriges första civilminister, men även entomolog och forskare. 1847 blev han landshövding i Göteborg och Bohuslän och flyttade in på Residenset med fru och sju barn. Både Laura och hennes man var socialt, humanitärt och religiöst engagerade.

1849 tog Laura initiativ till en hjälporganisation som skulle ge stöd till "mindre bemedlade" familjer med många barn. Föreningen kom med åren att omfatta ca 300 kvinnor med namnet "Sällskapet till uppmuntran av öm och sedlig modersvård". Behovet av ekonomisk hjälp var stort, inte minst för ensamstående mödrar.

En arbetsstuga inrättades där kvinnorna träffades regelbundet och sydde kläder

till främst barn och ungdomar. Kläderna såldes till allmänheten och på auktion, som anordnades på Residenset av landshövdingeparet. 1855 hade kvinnorna sytt 1524 plagg som kunde säljas. Ett par lyckosamma auktioner som inbringade 41000 kr genomfördes 1860 på Residenset. Omvandlat till penningvärdet i början av 2000-talet motsvarar det 2-3 miljoner kronor. Pengarna skänktes till familjer med många barn och till ogifta mödrar.

1864 slutade Olof Fåhraeus sin befattning som landshövding och paret flyttade till Stockholm. "Sällskapet till uppmuntran av öm och sedlig modersvård" fick då en viss tillbakagång, men fanns kvar till 1955.

Under sina år i Göteborg satte Laura Fåhraeus djupa spår i Göteborgs sociala liv. Hon avled 72 år gammal och är begravd på Norra begravningsplatsen i Stockholm.

33. Beata de la Gardie 1612-1680, Residenset

Beata de la Gardie föddes på Åbo slott i Finland.

Hon var dotter till riksrådet Johan de la Gardie och hans fru Katharina Oxenstierna. I unga år gifte hon sig med fältherre Lennart Torstenson från Forstena gård. Han var en aktad ledare för den svenska armén i 30-åriga kriget, där han deltog aktivt i 20 år. Beata var ofta med honom i kriget och i fält födde hon tre av deras fem barn.

Lennart Torstenson ägde ett varv i Masthugget i Göteborg, som Beata fick i uppdrag att följa och övervaka. Hon fick även ansvar att följa arbetet på Forstena gård, där ett par hundra personer arbetade för familjen Torstenson.

När kriget var slut 1648 blev Lennart Torstenson guvernör för bland annat det område som idag är Västra Götaland. Som bostad lät han bygga Lennart Torstensons palats på Södra Hamngatan 1 i Göteborg. Tyvärr avled Lennart innan huset blev klart. Beata blev då den som såg till att huset kunde färdigställas 1651. Det lär vara Göteborgs äldsta nu bebodda hus.

Åren 1654 -1660 hyrde Beata ut det Torstensonska palatset till kung Karl X Gustav och hans hustru, drottning Hedvig Eleonora. Tack vare Beata kom huset att få en intressant historia och är sedan år 1700 residens och bostad åt utsedda landshövdingar.

Beata gifte om sig med Pehr Brahe d.y. och levde till 1680. Hon ligger begravd i det Torstensonska gravkoret i Riddarholmskyrkan i Stockholm.

34. Hedvig Eleonora 1636-1715, Residenset

Hedvig Eleonora var dotter till Fredrik III och Marie Elisabeth av Sachsen i hertigdömet Holstein-Gottorp. Arton år gammal, dagen efter sin födelsedag, gifte hon sig med kung Karl X Gustav och blev Sveriges drottning. Hennes äktenskap initierades av politiska skäl av drottning Kristina och var en allians mellan Sverige och Holstein-Gottorp. Karl X var i krig med flera länder, främst Danmark och han var sällan i Sverige. Men när han var på svensk mark bodde han i Göteborg i Lennart Torstensons palats. Då kallades huset för Kungshuset och har blivit mest känt för att kungen, endast 38 år gammal, avled där den 13 februari 1660 och sonen, nyss fyllda fyra år, utropades i Kronhuset till kung Karl XI.

När Karl X gick ur tiden var Hedvig Eleonora 24 år och hade varit drottning i fem år. Nu blev hon riksänkedrottning fram till sin död 1715, i 55 år. När Karl X avlidit låg han två veckor på lit de parade i det Torstensonska huset. Därefter fördes han till Stockholm där han i begravdes i Riddarholmskyrkan.

Hedvig Eleonora blev nu regent och enligt Karl X:s testamente blev hon också, med två rösters övertalning, ordförande i förmyndarregeringen för Karl XI och senare även för sonsonen Karl XII. Det sågs inte med blida ögon av Riksrådets medlemmar och en maktkamp bröt ut.

Riksrådet ville ta ifrån henne ordförandeskapet och även sonen för att uppfostra honom till kung. Hedvig Eleonora var dock fast besluten att följa sin mans vilja och själv uppfostra sonen. Mot alla odds blev det så och hon klarade det väl.

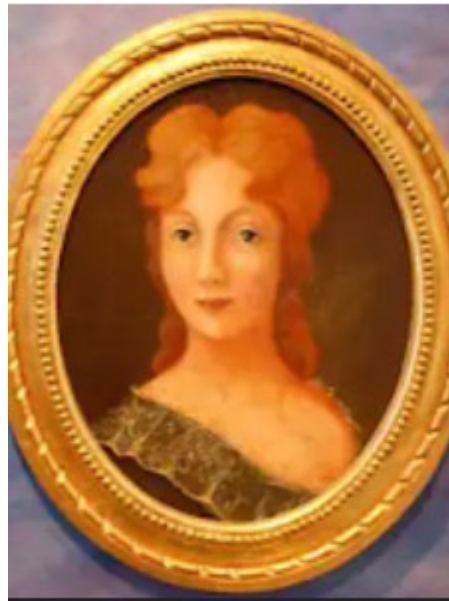
Hedvig kom att ägna sitt liv åt konst, kultur, arkitektur, trädgårdsanläggningar och kortspel.

Hon blev en stor konstmecenat, beställde och finansierade ny konst och nyskriven musik.

Den första, fasta teatern i Sverige kom till på initiativ av henne och hon stod för en del av finansieringen. Den finns fortfarande kvar och ligger i Stora Bollhuset på Slottsbacken i Stockholm. Hon var också drivande i byggandet av Drottningholms slott och park, Sveriges första kulturarv. Hedvig Eleonora blev 79 år och ligger begravd intill sin man, Karl X, i Riddarholmskyrkan i Stockholm.

35. Ingela Gathenhielm 1692-1729, Lilla torget

Ingela Gathenhielm var en av mycket få kvinnliga kapare. Hon föddes på gården Hammarkulla i Onsala. 19 år gammal gifte hon sig med Lars Gathe. I folkmun kallades han Lasse i gatan. De fick fem barn, men bara ett av dem, sonen Anders, överlevde till vuxen ålder. Både Ingelas och Lars släkter var engagerade i den omfattande kaparverksamhet som utgick från Onsala. Paret flyttade så småningom till Göteborg och etablerade sig vid Lilla Torget, där Lars fick "burskap", rättighet att bedriva näringsverksamhet och skyldighet att betala skatt.

Familjen blev genom det stora nordiska kriget 1700-1721 mycket förmögen och adlades. Släktnamnet blev Gathenhielm.

Efter makens död fortsatte Ingela med kaperiet och förvaltningen av familjens fastigheter vid Lilla Torget, i Haga, Gamla varvet och tomten vid Stigbergstorget. Gathenhielmska Huset som står där idag byggdes efter båda makarnas död.

Ingela fortsatte att bygga upp sin förmögenhet. Förutom kaparverksamheten drev hon bränneri, bageri, smedja och segelmakeri. 1722 gifte Ingela Gathenhielm om sig med överstelöjtnant Isak Browald, som efter Ingelas död samma år drev hennes verksamhet vidare.

Hon är begravd i det Gathenhielmska gravkoret i Onsala kyrka, där hon och hennes förste make Lars ligger i två marmorkistor.

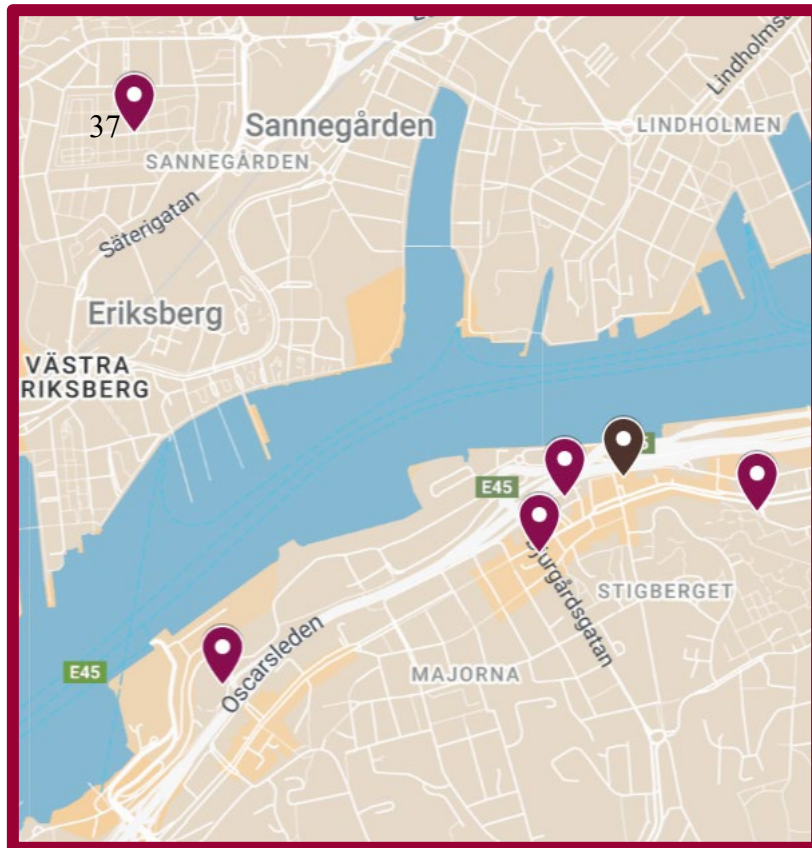
Ingela Gathenhielms gata ligger i Högsbo industriområde och var tidigare en del av Frövingegatan.

36. Hilda Lindgren 1833-1917, Kungsgatan 8

Hilda Lindgren var konstnär och mest känd för sina porträtt av kungligheter som Oscar II och drottning Sofia. Hon utbildade sig vid skolor i Göteborg, Stockholm och så småningom vid en ateljé i Paris. När hon återvände till Göteborg startade hon en egen ateljé på Kungsgatan 8. Hilda var under åren 1861-1911 lärare för de kvinnliga eleverna på Göteborgs Musei rit- och målar skola, föregångaren till Konsthögskolan Valand. Undervisningen där leddes av andra kända konstnärer som Carl Larsson, Bruno Liljefors, Geskel Saloman och Georg och Hanna Pauli.

Förutom för de kungliga porträtten var Hilda känd för sina porträtt av medlemmar i göteborgsfamiljerna Grén Broberg, Elkan, Abrahamson, Hasselgren och von Hermansson. Hilda Lindgren är begravd på Östra kyrkogården i Göteborg.

- 37. Åsa Nelvin
- 38. Karin Parrow
- 39. Doris Håvik
- 40. Johanna Hård
- 41. Göteborgs kvinnliga diskussionsklubb
- 42. Nelly Thüring

37. Åsa Nelvin 1951-1981, Lundby Nya kyrkogård

Åsa Nelvin var författare och skådespelare.

Hon förlorade sin mamma tidigt och flyttades runt mellan olika släktingar under uppväxten. Hennes författarskap genomsyras av berättelser om ensamhet och utanförskap. Hon har beskrivits som något av ett underbarn och var bara 15 år när hon antogs till Scenskolan i Göteborg som skolans yngsta elev någonsin. Hon avbröt utbildningen, men fick ändå en stor roll i Bengt Bratts samhällskritiska TV-serie Friställd 1969. Samma år debuterade hon med barnboken De vita björnarna. Det är en skrämmande berättelse om en liten

flickas äventyr i ett främmande och farligt land. I följande böcker utvecklar hon en stil som för tankarna till författare som Kafka och Beckett, senare till Elfriede Jelinek och Herta Müller. Språkbehandlingen går hand i hand med en skildring av världen och de mänskliga relationerna som hårda, glädjelösa och motbjudande.

Åsa Nelvin led av samma njursjukdom som sin mor och tog sitt liv bara trettio år gammal.

Diktsamlingen Gattet: sånger från barnasinnen kom ut postumt 1981, och blev hennes kritikergenombrott.

Åsa Nelvin dog 1981 och är begravd på Lundby nya kyrkogård på Hisingen. För mer information se KvinnSam Göteborgs universitetsbiblioteks samling A132.

38. Karin Parrow 1900-1984, Taubegatan 3

Karin Parrow var konstnär och tillhörde Göteborgskoloristerna. Hon föddes på Vinga 1900 och var syster till Evert Taube. Hon utbildades för Tor Bjurström vid det som senare blev Valands konstkola och vid Académie de la Grande Chaumière i Paris. I Paris gifte hon sig med sjökaptenen Torsten Parrow.

Karin Parrow målade framför allt stilleben, porträtt och landskap, oftast från Göteborgskärgården, Stenungsön vid Stenungsund och Islandsberg utanför Grundsund.

Första separatutställningen var 1941 på ett galleri i Stockholm och 1943 hade hon tillsammans med Alice Wallén-Wedel en större utställning på Konsthallen i Göteborg. Trots att hon var en av Göteborgskoloristerna valdes hon sällan ut till deras samlingsutställningar. Idag tillhör hon de kvinnliga målare som uppvärderats. Representerad vid Moderna museet, Göteborgs konstmuseum och Borås konstmuseum.

Som barn bodde hon i Taubehuset i Majorna och under 60-talet också som vuxen. Huset låg först i Gamla varvet vid Stigbergstorget, men flyttades senare till Taubegatan. Hon är begravd på Östra kyrkogården i Göteborg.

39. Doris Håvik 1924-2009, fd Majornas flickskola Djurgårdsgatan

Doris Håvik var riksdagsledamot för Socialdemokraterna med ett starkt engagemang för sociala och internationella frågor. Efter skolgången på Majornas flickskola arbetade hon först vid Göteborgs sjukförsäkring och efter några år med fackligt arbete anställdes hon vid Försäkringskassan. Där stannade hon i nästan 40 år och läste under tiden in en socionomexamen.

1959 gick Doris Håvik med i det socialdemokratiska partiet och fick snart kommunala uppdrag i socialnämnden och i barnavårdsnämnden i Göteborg.

Efter riksdagsvalet 1968, som blev en stor framgång för Socialdemokraterna, blev hon riksdagsledamot. I riksdagen tog hon strid för kvinnors rättigheter och en lagstiftning som anpassades till samhällets förändringar. Bland annat tog hon upp frågor om barnavårdsmän och en avveckling av änkepensionen. Hon argumenterade för satsningar på social forskning och på de vetenskapliga biblioteken. Lokalt arbetade hon för att Röhsska museet skulle få riksomfattande ansvar för design och konst. Hennes internationella engagemang ledde under 1990-talet till en plats i Nordiska rådet och i Europarådet. Under sex år var hon FN-delegat. Hon fick flera utmärkelser för sitt arbete, bland annat Serafimerorden och Göteborgs Stads förtjänsttecken. Doris Håvik avled 2009 och är begravd på Värö kyrkogård.

40. Johanna Hård 1789-1851, Sjöfartsmuseet

Johanna Hård kunde kalla sig både sjörövare och entreprenör. Hon växte upp i Majorna och gifte sig med Fredrik Olsson Hård, bokhållare och sillsalteriägare. De bosatte sig på Vargö. När maken efter en kort tid avled fick Johanna svårt att försörja sig. Hon flyttade runt i skärgården för att hitta en utkomst och bodde på Styrso och Vrångö. Hon seglade med väv till Danmark, trots att all handel utanför tullarna var förbjuden.

1822 ställdes Johanna Hård inför rätta anklagad för barnamord. Ett dött barn hade hittats utanför hennes hus. Barnet bedömdes så småningom som dödfött och Johanna frigavs. Året därpå blev hon anklagad för sjöröveri. Ett danskt skepp med mördad besättning hade hittats på Fotö. Några ombord var släkt med Johanna, och hon ansågs skyldig till att ha planerat brottet. Hon förnekade allt och frigavs. Tre män dömdes senare till halshuggning och en sattes på Karlstens fästning i 29 år. Händelsen lever vidare idag i ett skillingtryck.

Efter all dramatik flyttade Johanna Hård till Stockholm. Hon kallade sig där sjökaptensänka och bodde en tid på Södermalm, senare i Gamla stan. Johanna Hård avled på Sabbatsbergs fattigförsörjningsinrättning, 62 år gammal.

41. Göteborgs kvinnliga diskussionsklubb, Amerikagatan 2

Göteborgs kvinnliga diskussionsklubb bildades 1911. Föreningen är fortfarande en kulturinstitution som nationellt och internationellt arrangerar insamlingar och manifestationer för humanitära ändamål. Under 1900-talet hade klubben en lägenhet på Viktoriagatan men har numera lokaler i Sjömanskyrkan vid Stigbergstorget. Klubben har haft flera färgstarka ordföranden under sina första 100 år, bland andra Nathalia Ahlström 1930-52, Maj Kullenberg 1952-84 och Gunvor Liss 1992-2007. För mer information se KvinnSam Göteborgs universitetsbiblioteks samling B56.

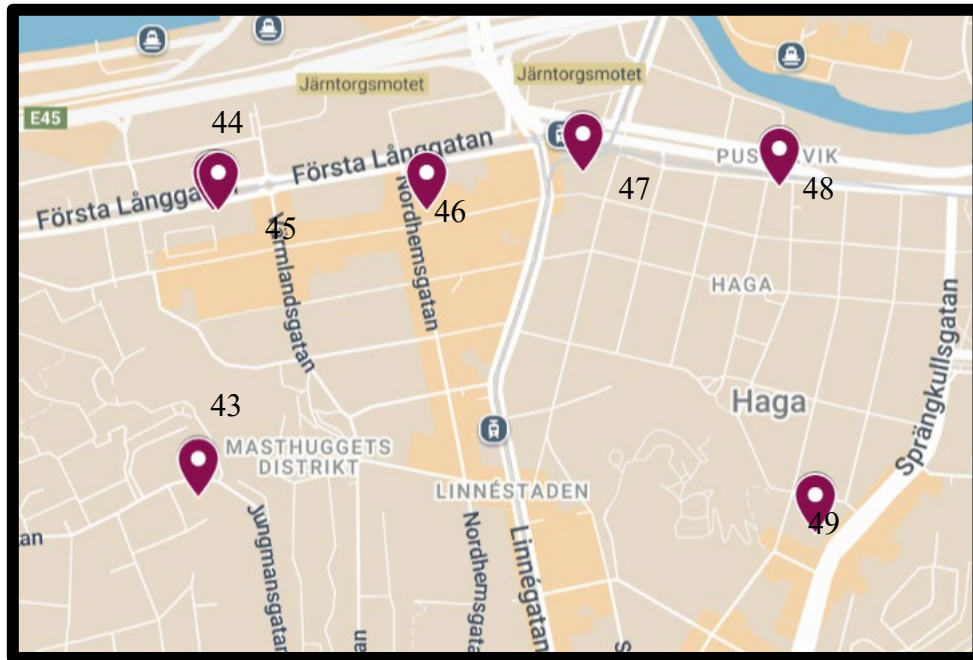
42. Nelly Thüring 1875-1972, Thürings kulle Johannesplatsen

Nelly Thüring var fotograf och socialdemokratisk politiker, en av de första fem kvinnorna som röstades in i riksdagen 1921. Hon kom från fattiga förhållanden i Skåne, var yngst av nio syskon och började tidigt arbeta i affär, på konditori och på ett hotell i Helsingborg. Där lärde hon känna en fotograf, som hade ateljé i samma hus. Det väckte hennes intresse för att själv bli fotograf och år 1900 startade hon en egen fotoateljé i Lund. Nelly Thüring gifte sig och fick två barn, men äktenskapet blev kortvarigt. Hon flyttade med barnen till Göteborg, där hon hittade hon en lokal som var lämplig som fotoateljé. Den låg i Arbetarföreningens hus på Järntorget. Trots att hon var ensamstående mor orkade hon engagera sig i flera föreningar, bland annat Svenska Freds- och skiljedomsföreningen, Godtemplarorden och i kampen för kvinnans rösträtt.

När kriget bröt ut 1914, gick hon in i partipolitiken och fick en plats i stadsfullmäktige för socialdemokraterna. Våren 1917 bröt hungerdemonstrationer ut över hela landet. I Göteborg demonstrerade omkring 40 000. Kvinnorna i östra och västra stadsdelarna ville gå direkt till Gustav Adolfs torg och kräva bröd och potatis till sina barn. Nelly försökte lugna ner känslorna men anklagades ändå för uppvigling. Efter hungeråren satt hon med i Livsmedelsnämndens kvinnliga råd och i Vedbyrån, som administrerade krisåren. Hon blev mycket gammal och mötte mot slutet av livet stor uppskattning för sina insatser, bland annat från ungdomar från SSU. Vid Korsvägen finns en trappa, som fått hennes namn.

Nelly Thüring avled 1972 och är begravd på Skogskyrkogården i Stockholm.

- 43. Sonya Hedenbratt Bolin
- 44. Lilian Hulthin
- 45. Christina Gyllenhammar
- 46. Judith Karlander
- 47. Frigga Carlberg
- 48. Maria Larsen
- 49. Maj Britt Theorin

43. Sonya Hedenbratt Bolin 1931-2001, Fjällgatan 16

Sonya Hedenbratt växte upp i Masthugget och kom tidigt i kontakt med jazzmusiken tack vare sin bror Östen. Hon gjorde sitt första framträdande som 17-åring. Tre år senare vann hon sin första sångtävling och karriären tog fart. Sonya gjorde succé på Nalen i Stockholm i Hasse Alfredssons och Tage Danielssons revyer och arbetade även med Beppe Wolgers. Hon var också skådespelare och medverkade i TV-serier som Jubel i busken och Låt hjärtat va med tillsammans med Sten-Åke Cederhök samt i Ingmar Bergmans Fanny och Alexander. Sonya var framför allt en liveartist och i Göteborg uppträdde hon ofta på Valand och Liseberg. Sonya gick bort 2001 och är begravd på Östra kyrkogården i Göteborg. För mer information se Handskriftsavdelningen Göteborgs universitetsbiblioteks samling H211.

44. Lilian Hultin 1937-2004, Kvinnofolkhögskolan Första Långgatan 28B

Lilian Hultin var med och grundade Kvinnofolkhögskolan i Göteborg och blev dess första rektor 1985. Hon var utbildad folkhögskolelärare och engagerad i studentkårsarbete, kvinnorörelsen och rörelsen mot atomvapen. Hon satt också i Vänsterpartiet kommunisternas kvinnopolitiska utskott. 1976 bildades i Göteborg en arbetsgrupp med målet att starta en kvinnofolkhögskola. Lilian Hultin var drivande i möten och uppvaktningar av politiker och myndigheter. Studiecirklar för kvinnor startades, helgseminarier hölls och kurser genomfördes i samarbete med bland annat Göteborgs folkhögskola och Studieförbundet. 1978 fick kvinnorörelsen ett eget hus i Gamlestaden. Ett Kvinnohus inrättades där, de första byggkurserna för enbart kvinnor hölls och Lilian Hultin undervisade. Folkhögskolegruppen ville ge kvinnor en "allmän, medborgerlig bildning" och kunskaper som skulle leda till "solidaritet, demokrati och handlingsberedskap".

1983 bildades Stiftelsen Kvinnofolkhögskolan, som två år senare fick egna lokaler på Nordostpassagen. Skolans första rektor blev Lilian Hultin. Senare flyttade skolan till Första Långgatan där den ligger idag. 2003 fick Lilian Hultin Göteborgs Stads förtjänsttecken. Hon avled 2004 och är begravd på Östra kyrkogården i Göteborg.

45. Christina Gyllenhammar 1936-2008, St Lukas stiftelsen Första Långgatan 21

Christina Gyllenhammar föddes i Motala, dotter till Volvos tidigare VD Gunnar Engellau och hans hustru Margit.

I Göteborg, på St Lukasstiftelsen, utbildade Christina sig till socionom. Hon engagerade sig i kvinnor och barn med psykosociala svårigheter. Åren 1959-2008 var hon gift med Pehr Gyllenhammar, välkänd och samhällsengagerad vd för Volvo.

Christina var politiskt aktiv i Folkpartiet och var flera år partiets representant i sjukvårdsstyrelsen och i kommunfullmäktige.

Hon var djupt engagerad i samhällsfrågor och i Göteborg var hon med och grundade Brottsofferjouren och Kriscentrum för män.

Tillsammans med sin make flyttade Christina 1994 till Storbritannien där hon avled 2008 72 år gammal.

Hon ligger begravd på Östra kyrkogården i Göteborg.

46. Judith Karlander 1865-1944, Ölstugan Tullen Andra Långgatan

Judith Karlander var Göteborgs restaurangdrottning på 1920- och 30-talen. Hon växte upp i Ölmevalla, Halland, där föräldrarna drev lantbruk. Hon arbetade som piga hos lantbrukaren Johan Petter Karlander och gifte sig med honom. De fick sex barn.

Lantbruket lönade sig inte och paret flyttade till Borås. Där öppnade de restaurang. Efter en tid blev det skilsmässa och 1907 flyttade Judith till Göteborg. Där lånade hon pengar och köpte Ölstugan Tullen vid Järntorget, hörnet mot Landsväggsgatan, som fortfarande är i drift. Hon öppnade också ett "nykterhetscafé", där det bara serverades öl för att få slut på brännvinsdrickandet.

Efter hand ökade Judith verksamheten och köpte Turisthotellet i Marstrand och Frimurarlogens restaurant i Göteborg. När Liseberg öppnade 1923 startade hon tre restauranger där. Hon följde samma koncept vid varje köp; rustade upp ställena, drev dem sedan med vinst några år och sålde därefter. Vinsterna blev avsevärda och Judith kunde så småningom köpa och renovera Palace Hotel i Fürstenbergiska palatset, där hon hade mer än 200 anställda. Hon gick vidare och köpte Trädgårdsföreningens restaurang med 600 anställda. Flera trotjänare där belönades med Kungliga Patriotiska Sällskapetets Medalj. Judith själv fick Vasamedaljen i guld för sin stora betydelse för hotell- och restaurangbranschen. Judith Karlander avled 1944 och är begravd på Östra kyrkogården.

47. Frigga Carlberg 1851-1925, Järntorget

Frigga Carlberg var en av de framträdande kvinnorna i den svenska rösträttsrörelsen. Hon kom från en välbärgad familj i Falkenberg, gick i flickskola i Halmstad, utbildade sig till lärare och arbetade som det i några år. Hon gifte sig med Andreas Carlberg, posttjänsteman, och de flyttade till Göteborg 1876. Frigga engagerade sig tidigt i kvinnofrågor och blev medlem i Göteborgs Kvinnoförening. Hennes starka engagemang för sociala frågor

och barns rättigheter ledde till en plats i styrelsen för Myrornas barnhem, som fick till stånd sju hem i närheten av Göteborg. Hon arbetade också inom fattigvården och gick med i Förstamajblommans centralkommitté. När kraven på kvinnors politiska rösträtt växte sig allt starkare tog hon initiativ till att bilda en lokal förening i Göteborg. 1902 bildades Föreningen för Kvinnans Politiska Rösträtt, F.K.P.R. Så småningom hade 242 lokala föreningar startats över hela landet och bildat Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

Frigga Carlberg blev den samlande kraften för rösträttskampen i Göteborg och sågs som den mest revolutionära. Det blev stor uppståndelse när hon bjöd in den brittiska suffragetten, Sylvia Pankhurst, till Göteborg för att hålla föredrag.

Den 2 juni 1918 gick ett stort demonstrationståg genom Göteborg arrangerat av Frigga Carlberg. Det var en av de få demonstrationer för kvinnors rösträtt som genomfördes i Sverige under hela rösträttskampen. Ett par tusen deltog i tåget, som gick från Järntorget till Heden, där Frigga läste upp en resolution. Den 25 maj 1919 togs beslutet i riksdagen att kvinnorna skulle få rätt att rösta i riksdagsvalen. I valet 1921 blev det första gången.

Frigga Carlberg utsattes för många förföljelsekampanjer. Inte bara för rösträttskampen utan också när det gällde barnhemmen och böckerna hon skrev. Hon publicerade flera romaner, bland annat För rättfärdighets skull, ett slags feministiskt manifest om rösträttsrörelsen. Men på ålderns höst fick hon också erkännande. 1921 tilldelades hon Illis Quorum, regeringens belöningsmedalj för "insatser för kulturella, vetenskapliga och andra allmännyttiga ändamål".

Frigga Carlberg avled i sin dotters hem 1925. För mer information se KvinnSam Göteborgs universitetsbiblioteks samling A175.

48. Maria Larsen 1872-1953, Dicksonska folkbiblioteket Södra Allégatan 4

Maria Larsen var chef för Dicksonska folkbiblioteket i början av 1900-talet och var med och grundade Göteborgs kvinnliga diskussionsklubb. Hon föddes i Stockholm, fadern dog tidigt och det blev dåligt med Marias skolgång. Hon måste hjälpa sin mor med ekonomin och arbetade bland annat som kontorsbiträde.

Maria blev tidigt intresserad av Arbetarinstitutets kurser och föredrag. Där fick hon goda kunskaper i bland annat politik och naturvetenskap. Genom Ellen Key fick hon också upp ögonen för skönlitteraturen, och de två hade mycket kontakt. Maria öppnade ett lånebibliotek och tidningskontor, men det gick snart i konkurs.

Hon flyttade då till Göteborg och gjorde där snabb karriär inom biblioteksväsendet. 1902 blev hon anställd som föreståndare för det nyöppnade Redbergslids folkbibliotek och 1905 föreståndare för Dicksonska folkbiblioteket. Hon läste mycket och skrev recensioner och författarporträtt i stadens tidningar.

Maria Larsen var engagerad i socialdemokratiska kvinnoklubben i Göteborg och var med och bildade Göteborgs Kvinnliga Diskussionsklubb 1911, en förening som fortfarande, 2025, finns kvar. Maria planerade att skriva en biografi om Ellen Key, som var hennes förebild, men boken blev aldrig klar. Ett manuskript i tre delar finns dock på Kungliga Biblioteket i Stockholm.

Maria Larsen avled i Göteborg 1953 och är begravd på Östra kyrkogården.

49. Maj Britt Theorin 1932-2021, Skanstorget

Maj Britt Theorin föddes i Haga församling i Göteborg, där hon växte upp under enkla förhållanden. I unga år engagerade hon sig politiskt i det socialdemokratiska partiet. Åren 1971-1995 var hon riksdagsledamot och åren 1995-2004 EU-parlamentariker. Hon var hela livet djupt engagerad i fredsfrågor och blev utsedd till nedrustningsambassadör av statsminister Olof Palme. Åren 1982-91 var hon ledare för den svenska nedrustningskommissionen inom FN.

Hon var en av vår tids mest drivande fredsdiplomater och fick både Eldh-Ekblads fredspris och Martin Luther King-priset.

På den internationella arenan spelade Maj Britt en viktig roll inte minst som förhandlare mellan USA och Sovjetunionen.

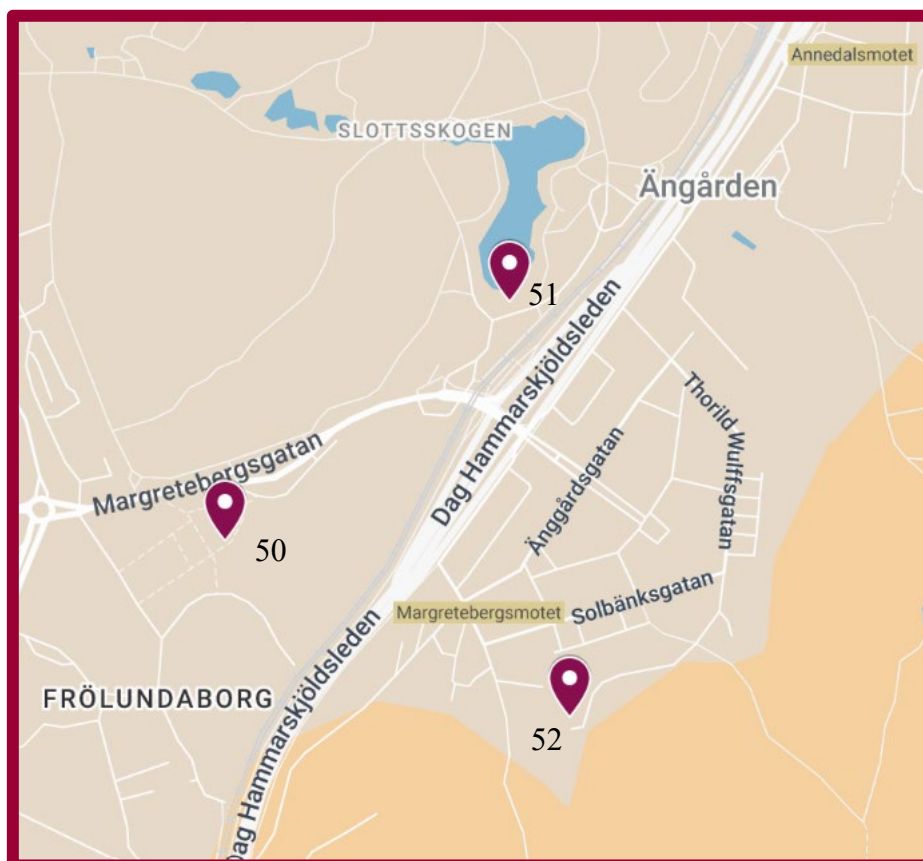
Hon kämpade allmänt för kvinnors rättigheter och betydelse i fredsarbetet. En hjärtefråga var FN-resolutionen 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. Den kräver att kvinnor ska finnas med vid beslut i dessa viktiga frågor. Själv var Maj Britt bland annat aktiv i Internationella fredsbyrån, Kvinnor för Fred, UN Women Sverige, Parliamentarians for Peace samt Operation 1325. Maj Britt var en orädd och stridbar röst framför allt mot kärnvapen. Hon hade ett starkt engagemang, djupa kunskaper och ett imponerande internationellt kontaktnät.

Även kultur engagerade Maj Britt. I många år var hon ordförande i Kulturarbetarnas socialdemokratiska förening och några år även ordförande i Statens kulturråd. I likhet med de tidigare nedrustningsambassadörerna, Alva Myrdal och Inga Thorsson, blev Maj Britt Theorin 1991 hedersdoktor vid Göteborgs Universitet.

Nordens största fredsdemonstration arrangerades i Göteborg 1982 med omkring 80.000 deltagare. På den fullsatta arenan Ullevi höll Maj Britt ett uppskattat tal där också skådespelarna Liv Ullman och Bibi Andersson talade för Artister för fred. Även i Central Park i New York, höll Maj Britt ett engagerat tal för en kärnvapenfri värld och applåderades av en miljon åhörare.

Hennes självbiografi "Vägra kröka rygg" kom ut postumt 2022. Boken skildrar hennes mångåriga, idoga, färgstarka och tålmodiga fredsarbete, värt att minnas för eftervärlden.

Maj Britt gick ur tiden 2021, några månader innan hon skulle fyllt 89 år. Hon ligger begravd tillsammans med sin man Rolf på Adolf Fredriks kyrkogård i Stockholm.

- 50. Mary von Sydow
- 51. Sun Axelsson Piper
- 52. Emmy Grén Broberg

50. Mary von Sydow 1884-1957, Slottskogsvallen

Svensk kvinnosaks kvinna och donator. Född Wijk i Göteborg, senare gift med Oscar von Sydow, vilket innebar arbete som landshövdingefru, minister- och en kort period statsministerfru med alla uppgifter det innebar. Mary von Sydow var aktiv i kvinno- och rösträttsrörelsen, en frivillig försvarsorganisation, ordförande i Fredrika Bremer-förbundets Göteborgsförening och var även kyrkligt engagerad för att nämna en del.

Inom idrottsrörelsen slogs hon för att även kvinnor skulle få delta. Hon invigde "Damolympiaden" 1926 på Slottskogsvallen med ett tal på franska.

Mary von Sydows stipendiefond stödjer fortfarande varje år tre utvalda forskare med 100 000 kronor vardera samt andra stipendiater inom samhällsvetenskap och humaniora.

Från barndomen och livet ut ägnade hon sig åt hjälpverksamhet och välgörenhet i samhället och var drivande i den statliga blindhetsersättning som finns idag och som ersatte de rena allmosorna. Regeringens belöningsmedalj Illis quorum tilldelades Mary von Sydow 1933 för hennes insatser i samhället.

Begravd på Östra kyrkogården i Göteborg. För mer information se KvinnSam Göteborgs universitetsbiblioteks samling A51.

51. Sun Axelsson Piper 1935-2011, Slottsskogen

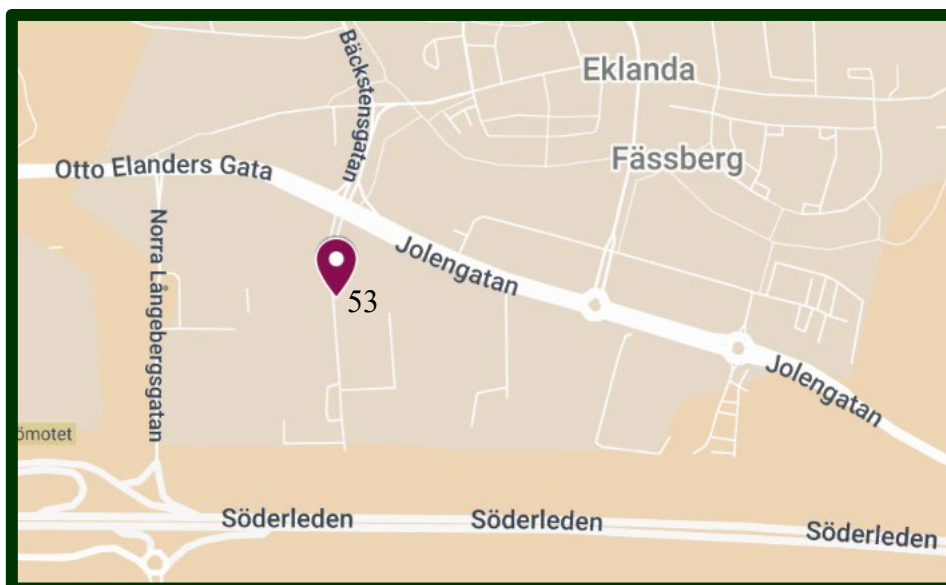
Sun Axelsson Piper var journalist och publicerade även verk under pseudonymen Jan Olov Hedlund. Hon var i Chile under militärkuppen 1973 och skrev en sammanställning om vittnesmålen i boken Terror i Chile. Hennes mest kända bok är Honungsvargar, som kom 1984. Sun arbetade mycket för Sveriges Television och gjorde bland annat dokumentärer. Hon skrev också filmmanus, översättningar, romaner och en prisbelönt självbiografi om uppväxten i Slottsskogen som dotter till Göteborgs stadsträdgårdsmästare. Sun bodde länge i Sydamerika, men också långa perioder på ön Leros i Grekland. Sun Axelsson Piper dog 2011.

52. Emmy Grén Broberg 1883-1974, Lilla Änggården Thorild Wulffsgatan 77

Emmy Grén Broberg var dotter till grosshandlaren Carl Broberg och hans hustru Fanny Grén. När hon föddes bodde familjen på Stora Änggården, dagens disponentvilla inne i Botaniska trädgården. Stora Änggården såldes 1893 och familjen flyttade till Lilla Änggården, som Emmys bröder senare donerade till Göteborg stad. Emmy gick tidigt sin egen väg och flyttade till Stockholm där hon mot sina föräldrars vilja utbildade sig till gymnastikdirektör. Hon fick arbete på Wallinska flickskolan på Norrmalm. 1911 reste hon tillsammans med Esther Laurell och Signe Hammarsten till England för att studera flickscouting. 1913 blev Emmy Grén Broberg Sveriges första flickscoutchef för det nybildade Sveriges Flickors Scoutförbund, SFS. Idag finns en scoutkår i Stockholm som bär hennes namn, Brobergsska scoutkåren. Emmy är begravd på Storkällans begravningsplats i Nacka.

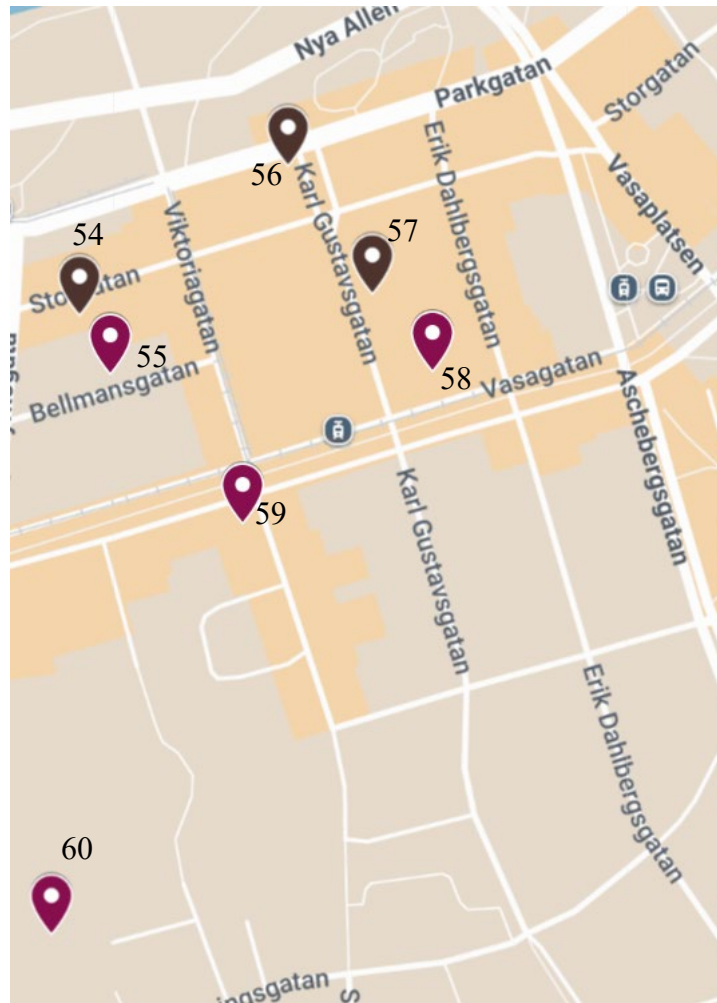

53. Hulda Mellgren 1839-1918, Hulda Mellgrens gata

Hulda Mellgren var företagare och drev en av Sveriges mest framgångsrika snusfabriker. Hon gifte sig 1858 med tobaksfabrikören Johan August Mellgren och de fick tolv barn. Vid makens död 1877 var firman Mellgrens Snus- och Tobaksfabrik mycket framgångsrik och Hulda drev verksamheten vidare tillsammans med två av sina svågrar till år 1900. Då sålde hon företaget till sönerna Erik Olof och Anders Valdemar Mellgren.

Hulda Mellgren avled 1918 och är begravd på Östra kyrkogården.

- 54. Kjellbergsska flickskolan
- 55. Sigrid Rudebeck
- 56. Praktiska arbetsskolan
- 57. Mathilda Halls skola
- 58. Saga Walli
- 59. Matilda Hedlund
- 60. Ingrid Segerstedt Wiberg

54. Kjellbergsska flickskolan, Storgatan 3

På sin 75-årsdag 1826 donerade grosshandlare Jonas Kjellberg medel till en skola för flickor i Göteborg, där syftet var att flickor skulle lära sig att bli en god maka och husmor. 1835 startade privatskolan Kjellbergsska flickskolan på Spannmålsgratan. Efter några år flyttade den först till Storgatan 3 och sedan till Södra vägen 23. Skolan hade flera framstående föreståndare, bland andra Helena Eldrup, Therese Kamph, Marta von Friesen och Thyra Kullgren. Den övergick i kommunal ägo 1943 och upphörde 25 år senare. För mer information se KvinnSam Göteborgs universitetsbiblioteks samling Hillevi Gödecke A58, Lotta Lagerstedt A139 och Märta Åberg A115.

55. Sigr id Rudebeck 1831-1924, Bellmansgatan 8

Sigr id Rudebeck föddes i Östergötland och utbildade sig till lärare i Västerås. Hon flyttade till Göteborg och var under 1860-talet föreståndare för en skola i Majorna. 1869 grundade hon en egen elementarskola för flickor vid Järntorget. Inriktningen var praktiskt arbete med slöjd och hantverk, skolk ksundervisning och hushållsekonomi. Sigr id Rudebeck var föreståndare för skolan, som också fick hennes namn. 1903 blev skolan gymnasium. Sedan 1875 har den legat på Bellmansgatan 8 och finns fortfarande kvar som friskola.

Sigr id Rudebeck  r begravd på Norra begravningsplatsen i Solna.

56. Praktiska arbetsskolan, Karl Gustavsgatan 1B

Eva Rodhe (1836-1919) och Maya Nymann (1849-1939) var båda lärare i Uddevalla. De flyttade till Göteborg och grundade där Praktiska arbetsskolan, en samskola för pojkar och flickor. Inspiration till skolan hade de fått genom studieresor i Europa. Maya Nymann, som var den första kvinnliga deltagaren på Nääs slöjdlärarseminarium, införde praktiskt arbete i de yngre klasserna. Delegationer från flera länder gjorde studiebesök på skolan då man var intresserad av de nya idéerna. 1890 valdes Eva Rodhe som första kvinna in i Göteborgs folkskolestyrelse. 1904 bytte skolan namn till Eva Rodhes skola och togs tio år senare över av en privatskola. Eva Rodhe har en gata uppkallad efter sig nära Gamla Ullevi i Göteborg.

57. Mathilda Halls skola, Karl Gustavsgatan 8-10

Mathilda Hall (1833-1894) kom från en grosshandlarfamilj i Göteborg och visade tidigt intresse för undervisning. Hon utbildade sig och tog examen i holländska Utrecht.

1857 startade hon en skola som bar hennes namn. Skolan låg först på Kungstorget, senare flyttade den till Vallgatan 23. 1886 fick den en egen byggnad på Karl Gustavsgatan 8-10. Mathilda undervisade först själv i alla ämnen, men koncentrerade sig senare på ämnet religion. En av lärarna på skolan var den tidigare eleven Jeanna Oterdahl

(1879-1965), som senare blev erkänd författarinna och ofta anlita föreläsare. Hon är också kvinnan bakom julsången När det lider mot jul, som också brukar kallas "Det strålar en stjärna".

Mathilda Hall var föreståndare för skolan till sin död 1894. Skolans verksamhet pågick till 1938. För mer information se KvinnSam Göteborgs universitetsbiblioteks samling Jeanna Oterdahl A87, Inga Britt Fredholms A160, Andrea Andréen-Sverberg A49 och Gertrud Rodhe A186.

58. Saga Walli 1891-1975, Bethlehemskyrkan Vasagatan

Saga Walli föddes i Prag. Hon var dotter till operasångare Johannes Elmblad och hans hustru, författaren Sigrid Pettersson.

Saga kom att studera konst för flera konstnärer både utomlands och i Sverige, bland andra Carl Wilhelmson. Hon har blivit känd för sina altartavlor i ett flertal kyrkor och även porträtt av domprostar och biskopar. I Göteborg kan några av hennes konstverk ses i Birgittas kapell, Hagens kapell och Bethlehemskyrkan. Konstverk av henne finns även hos Göteborgs Kvinnliga

Diskussionsklubb, där Saga var aktiv. I föreningens lokal finns porträtt av ordförandena Maj Kullenberg och Nathalia Ahlström, som Saga målat i olja. Hon har även målat blomstermotiv, stilleben och landskap samt illustrerat barnböcker och gjort vykort. Saga Walli finns representerad på Göteborgs Konstmuseum, Göteborgs Stadsmuseum och Nationalmuseum i Stockholm. Hon avled 1975 vid 85 års ålder. Saga och hennes man Gustaf var länge sommarboende i Nödinge och har sin viloplats på kyrkogården där.

59. Matilda Hedlund 1858-1926, Tomtehuset Vasagatan

Matilda Hedlund föddes i Göteborg. Hon var dotter till den kände och kulturintresserade redaktören S A Hedlund och hans fru Kristina Rudenschöld.

I hemmet deltog Matilda ofta på de många kultur-och samtalsaftnar, som familjen anordnade.

Tillsammans med sin syster Elin bildade Matilda 1882 Sveriges första gymnastikförening för kvinnor. 1884 deltog hon i bildandet av Göteborgs Kvinnoförening och blev dess första ordförande. Matilda var även medredaktör för tidskriften Framåt som bland annat argumenterade för kvinnans frigörelse ekonomiskt och socialt.

1888 gifte hon sig med den danske författaren Viktor Nielsen och flyttade till Köpenhamn. 1926 avled hon där 68 år gammal.

60. Ingrid Segerstedt Wiberg 1911-2010, Övre Fogelbergatan 3

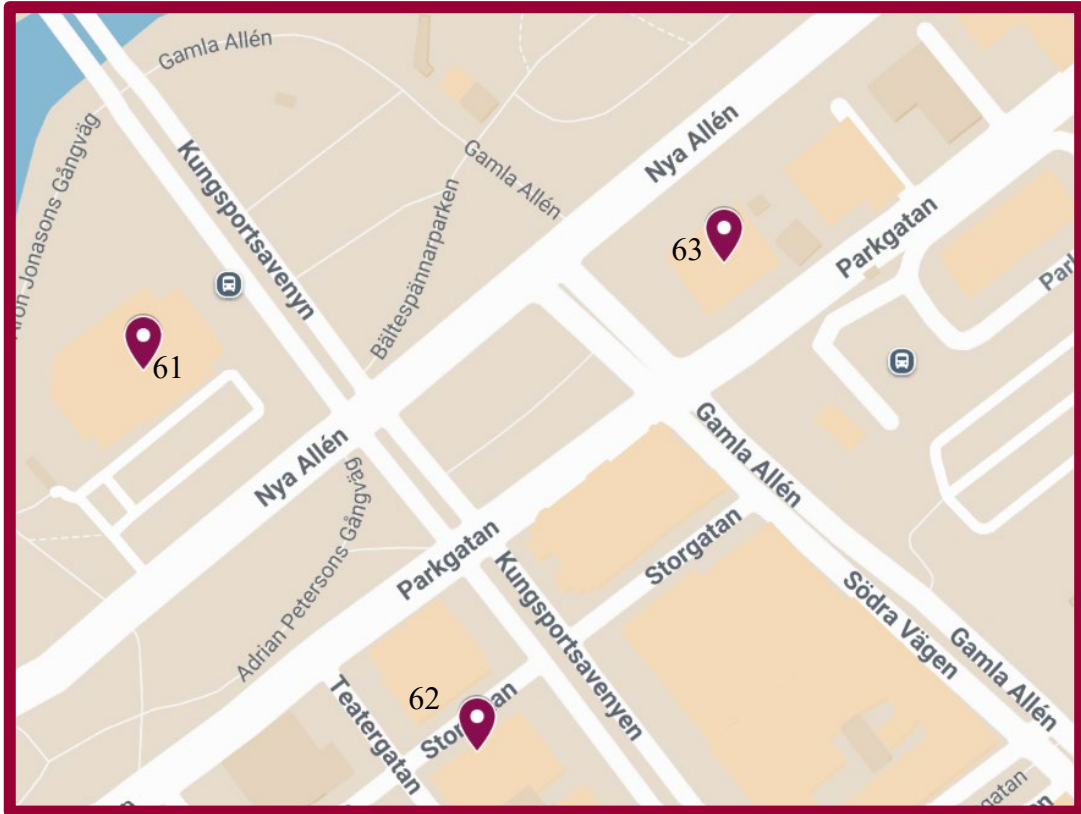
Ingrid Segerstedt Wiberg var en av Göteborgs och landets mest välkända och profilerade journalister under 1900-talet. Parallellt med journalistiken var hon författare, politiker, fredsaktivist och arbetade för mänskliga rättigheter, mot rasism och främlingsfientlighet. Hon föddes 1911 i Lund där fadern, Torgny Segerstedt, forskade i religionshistoria. Efter några år i Stockholm flyttade familjen till Göteborg, där Torgny blev huvudredaktör för Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning. I sin tidning drev han en hård och uppmärksam kamp mot Hitler och nazismen.

Ingrid valde tidigt journalistiken och blev landets första kvinnliga ledarskribent på Göteborgs-Tidningen 1948. Hon skrev framför allt om utrikespolitik, sociala frågor och hot mot demokrati och yttrandefrihet världen över. Arbetet tog henne till en mängd platser i alla världsdelar.

1955 började hon på Göteborgs-Posten och blev nära vän och medarbetare till chefredaktören, Harry Hjärne. Efter hans död blev hon andrereditör och chef för ledarredaktionen. 1958-72 satt hon i riksdagen för Folkpartiet, numera Liberalerna, och drev bland annat motståndet mot att Sverige skulle skaffa atomvapen. 1975-81 var hon ordförande i svenska IKFF, Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet, och var göteborgskretsens hedersordförande fram till sin bortgång. Hon var också FN-delegat och medlem i Nordiska rådet. I Göteborg startade hon den första svenska FN-föreningen i mitten av 1950-talet. Under 1980- och 90-talen arbetade hon hårt för en human flyktingpolitik och mot den växande främlingsfientligheten. Hon skrev ett antal böcker, bland annat en biografi över sin far, Torgny Segerstedt. 1981 blev hon hedersdoktor vid Göteborgs universitet.

Ingrid Segerstedt Wiberg avled 2010 och är begravd på Kvibergs kyrkogård. För mer information se Ingrid Segerstedt Wibergs papper på Handskrifter och arkiv samt B36 Internationella kvinnor för Fred och Frihet (IKFF) vid Göteborgs universitetsbibliotek.

- 61. Märta Ternstedt
- 62. Anna Ahrenberg
- 63. Hanna Lindmark

61. Märta Ternstedt 1915-1994, Stora teatern

Märta Ternstedt var en populär skådespelare och operettsångare och fick namnet "våran lilla Märta" av göteborgarna. Redan som 14-åring uppträdde hon hos Spårvägsamatörerna och satsade sedan på en sångkarriär. Som 16-åring kom hon med i Stora Teaterns kör och blev kvar vid teatern till 1968. Hon fick stora roller också utanför hemmascenen och gästspelade varje år i Värmlänningarna i Arvika. I TV blev hon känd som bondmorän i Hem till byn. Som pensionär startade hon en ny karriär på Lisebergsteatern med Nils Poppe och som revyprimadonna hos Hagge Geigert. Hon har fått ge namn åt både en spårvagn och en gata i Göteborg.

Död 1994 och begravd på Kvibergs kyrkogård i Göteborg.

62. Anna Ahrenberg 1861-1948, Storgatan 47

Donator och skapare av stiftelsen Anna Ahrenbergs fond, där hon själv var ordförande fram till sin död. Hon stödde vetenskap men startade även en bostadsstiftelse för kvinnor, gav hjälp till diakoni och barn i behov av stöd.

Som ung, med namnet Lidhult, reste hon till Italien som hon förälskade sig i. I Rom mötte hon en förmögen, äldre man, också han från Göteborg, som blev hennes man. Hon blev tidigt änka och förvaltare därefter en större förmögenhet. Hennes kärlek till Italien ledde till skapandet av ett lektorat i italienska språket vid högskolan i Göteborg, nuvarande universitetet, och en professur i

klassisk fornkunskap och Italiens kultur. Under en av sina resor till Italien fick hon audiens hos Mussolini. I hemmet på Föreningsgatan 10 inredde hon ett italienskt rum.

Hon var medgrundare till föreningen Göteborgs Idun och gav bidrag till deras Kvinnornas hus med folkbildning som mål. Idun kunde med hennes ekonomiska stöd köpa huset och hade verksamhet där till 1980. Numera hyr föreningen olika lokaler. Hon upprättade en fastighet med hyresfria bostäder för äldre damer utan egna medel och var ordförande i bland annat Sällskapet för uppmuntran av öm och sedlig moders vård. Som första svenska kvinna fick hon guldmedalj för medborgerlig förtjänst, och den italienske kungen Victor Emanuels guldmedalj för inrättandet av svenska lektoratet i Rom och italienska lektoratet vid Göteborgs Högskola. Anna Ahrenberg är begravd på Östra kyrkogården.

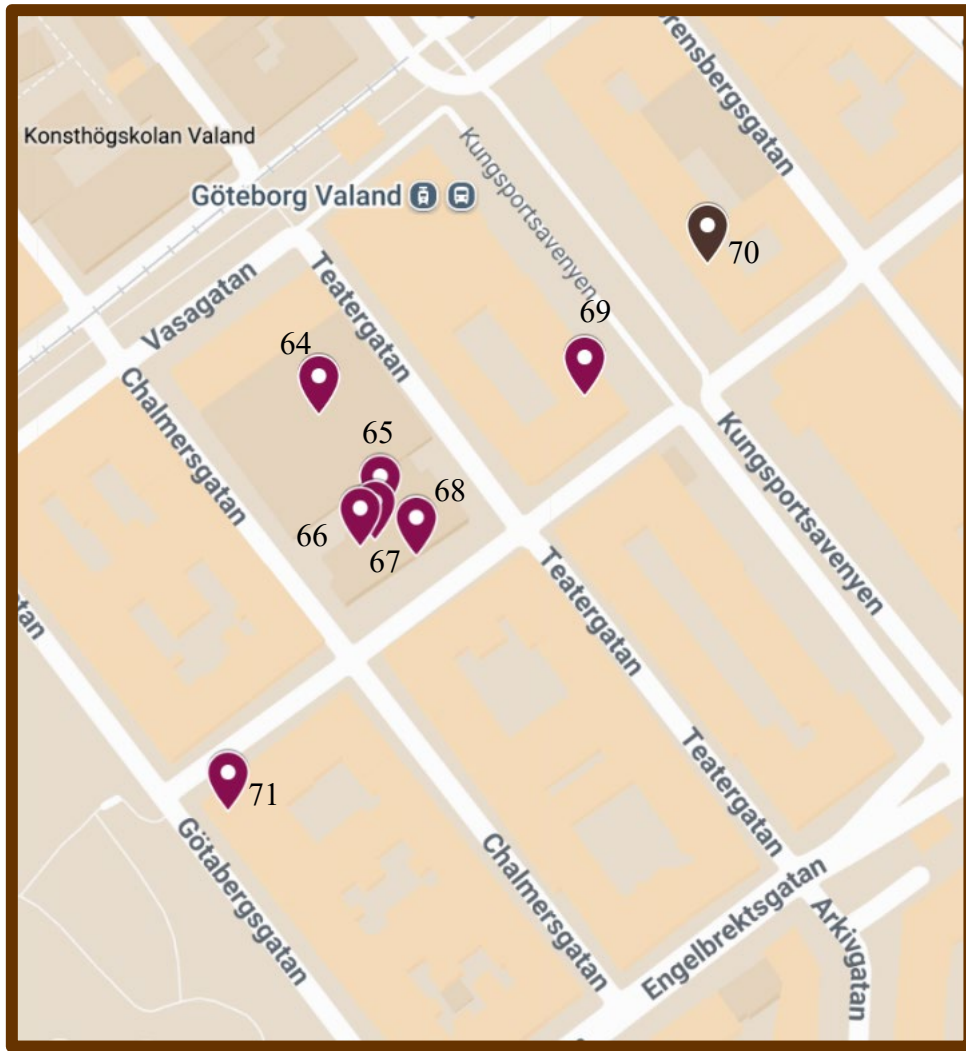

63. Hanna Lindmark 1860-1941, Dicksonska palatset

Hanna Lindmark föddes 1860 i Örnsköldsvik. Hon såldes som nioåring på sockenauktion, men växte upp till att bli en enastående framgångsrik entreprenör. 1905 grundade hon Hushållsskolan Margareta i Norrköping, som utbildade unga flickor i hushåll och drev restaurang med festvåning. Hon drev flera restauranger och var först i Sverige med "take-away"-butiker. Genom verksamheterna byggde hon upp en betydande förmögenhet. 1923 köpte hon Dicksonska palatset vid Heden i Göteborg, där Margaretaskolan etablerades till den stora industriutställningen samma år. 1927 fick hon regeringens förtjänstmedalj Illis quorum. När hon avled 1941, 81 år gammal, var hon en mycket förmögen slottsfru.

Hanna Lindmark var strängt kristen och testamenterade hela sin förmögenhet till fyra missionsförbund. Samtliga förskingrade pengarna och de skolor och restauranger hon grundat fick läggas ner. Hanna Lindmark är begravd på Norra begravningsplatsen i Solna.

- 64. Jenny Nyström
- 65. Karna Asker
- 66. Maud Fredin-Fredholm
- 67. Maj Arnell
- 68. Mona Skagerfors
- 69. Ebba Atterbom
- 70. Dalida Dahlqvist skola och Ebba Petterssons skola
- 71. Sophie Elkan

64. Jenny Nyström 1854-1946, Konsthögskolan Valand, Kristinelundsgatan 6-8

Jenny Nyström föddes i Kalmar. Hon var dotter till folkskolläraren och domkyrkoorganisten Daniel och hans hustru Annette. När hon var åtta år flyttade familjen till Majorna i Göteborg.

Femton år gammal började hon på Göteborgs Musei rit- och målarskola, nuvarande Valands konsthögskola. Hon blev snabbt känd för sin konstnärliga skicklighet och

uppmärksammades av landshövding Albert Ehrensvärd. Han blev hennes mentor och hjälpte henne på många sätt när hon 1873 kom in på Konstakademien i Stockholm. Hon var då nitton år och studerade där i åtta år.

1881 blev hon den första kvinnan som vann akademiens konståvling och fick en kunglig medalj. Åren 1882-86 studerade hon konst i Paris och ställde ut på Parissalongen.

Hennes genombrott som illustratör kom 1881.

Då illustrerade hon Barnkammarboken och "Tomten" av Viktor Rydberg. Det blev stor succé. Den lille tomten blev den första i raden av tomtar som Jenny sedan skapade och utvecklade hela livet.

Jenny var mycket aktiv och produktiv. Hon illustrerade bland annat tidskrifter, julbonader, pussel, vykort och hundratals böcker både för vuxna och barn. Men det är nog hennes glada, vänliga och humoristiska tomtar man mest förknippar med henne. Jenny Nyström var också en skicklig konstnär och målade landskap och porträtt i olja, pastell och akvarell. Hon blev en föregångare och banade vägen för kvinnor att bli illustratörer. Hennes man Daniel Stopendahl led av tuberkulos och kunde aldrig arbeta utanför hemmet. Jenny blev alltså ensamförsörjare för sin familj med sonen Curt. Hon arbetade in i det sista och avled 1946. Hon blev 91 år gammal och vilar mellan sin far och sin man, båda hette Daniel, på Norra begravningsplatsen i Solna.

65. Karna Asker 1897-1989, HDK Kristinelundsgatan 6-8

Karna Asker var pionjär inom svensk textilkonst. Hon föddes i Köpenhamn, men 1908 flyttade familjen till Göteborg. Karna Asker var bara 15 år när hon kom in på Slöjdföreningens skola i Göteborg, den som nu heter Högskolan för design och konsthantverk, HDK. Efter fyra år på den grundläggande textilutbildning fortsatte hon på den högre skolan. Hon vikarierade som lärare och blev snart ledare för mönsterritningen. Så småningom gifte hon sig med arkitekten Sigfrid Ericson, som tidigare varit rektor för skolan.

Under 20 år var Karna Asker huvudlärare på den högre skolan och undervisade i konstsöm och

textilkomposition. Men också i batik, som kom att bli något av en specialitet för skolan och där en av eleverna, Maud Fredin-Fredholm, senare blev särskilt framgångsrik.

Karna Asker själv blev framförallt känd för sina fantastiska mattor. På jubileumsutställningen i Göteborg 1923 dominerades en av salarna av hennes stora finnvävnad i svart och vitt. Två år senare, på den internationella konstindustriutställningen i Paris, fick hon silverpriset för sitt bidrag.

Karna Asker skapade de flesta mattorna för Axevalla konstslöjd i Varnhem. Företaget blev mycket framgångsrikt tack vare Karnas mattor. Hon arbetade i mörka färger med ursprung i allmogekonsten, men med modern framtoning. Axevalla fick uppdraget att ta fram mattor till m/s Kungsholm, Svenska Amerikalinjens lyxfartyg, som stod klart 1928. Mattorna bidrog till att svensk inredning kom i ropet. En del av hennes kraftfulla mönster har drag av kubismen.

Karna Asker samarbetade en hel del med sin make, Sigfrid Ericson. Det handlade om flera offentliga verk, bland annat Kormattan i Masthuggskyrkan. Hon deltog i utställningar i Göteborg, Köpenhamn och Paris och skrev flera läroböcker om sömnad och textilkomposition. En del av hennes verk kan ses på Röhsska museet.

1985 fick Karna Asker Göteborgs stads honnörstipendium.

Karna Asker är begravd på Östra kyrkogården i Göteborg.

66. Maud Fredin-Fredholm 1919-2013, HDK Kristinelundsgatan 6-8

Maud Fredin-Fredholm var textilkonstnär och modeskapare, utbildad vid Slöjdföreningens skola i Göteborg. Hon studerade också konsthistoria. Efter studierna frilansade hon som formgivare och mönsterritare på varuhuset Ferdinand Lundqvist i Göteborg. Hon var även intresserad av keramik och gjorde vaser med stiliserade växter och djur i spännande färgskala.

1945 startade hon företaget MFF AB, där hon formgav kläder, mattor, textilier och möbler. Hennes första butik hette Fönstret och låg på Fredsgatan. Den hade inriktningen textil och färgsättning. Det ledde till många inredningsuppdrag bland annat för kyrkor, hotell, skolor och ålderdomshem.

På 1950-talet vände hon sig medvetet till en ung publik med enkla klänningar och tunikor i starka färger. Hon använde mycket batik hade en helt egen stil med djärv färgsättning och stiliserade mönster. Det stora genombrottet kom på 1960-talet med den så kallade Maud-bussarongen. Den hade Christina Schollin i den populära filmen Käre John. Under åren 1965 -1995 gjorde Maud Fredin-Fredholm två kollektioner per år! Hon sålde bra utomlands, framförallt i Frankrike. En av hennes modevisningar visades i fransk TV. I London kunde man hitta hennes plagg i Mary Quant´s butik på King´s Road. Omkring 80 % av hennes produktion gick på export.

1965 öppnade hon sin andra butik i Göteborg, som fick namnet Hörnet. Därefter följde butiker i Stockholm, Malmö, Jönköping och Marstrand. 1968 flyttade företaget till Pixbo och sysselsatte ett hundratal personer. Maud Fredin-Fredholm är representerad på Nationalmuseum i Stockholm. År 2009, när hon fyllde 90 år, gjorde Röhsska museet en retrospektiv utställning av hennes verk. I handeln kan man fortfarande hitta hennes plagg i second hand-affärer.

Maud Fredin-Fredholm avled 2013 och är begravd på Råda kyrkogård.

67. Maj Arnell 1910-2005, HDK Kristinelundsgatan 6-8

Maj Arnell var en av de sista så kallade göteborgskoloristerna. Men hon började sin yrkeskarriär som tillskärare och utbildade sig till det i Stockholm. Därefter arbetade hon som tillskärare vid textilfabriken i Gårda i Göteborg. Hon ritade också modeller till trikåkläder.

Maj Arnell gifte sig 1933 och fick tre barn. Under småbarnsåren tog hon privatlektioner i teckning och måleri. Detta ledde till Konsthögskolan Valand, där göteborgskoloristen Nils Nilsson ledde undervisningen. Den franska samlingen och Karl Isaksons målningar på Göteborgs konstmuseum gjorde ett stort intryck på Maj Arnell och hennes kurskamrater. 1953 gick hon på Kunst-akademien i Köpenhamn, och gjorde senare flera studieresor till Italien, Frankrike, Belgien och Holland.

Maj Arnell ville pröva olika typer av måleri, från mörka oljor till ljusa färger. Hon hittade en egen stil och målade landskap, stilleben och figurer i en frigjord form. Debuten skedde på God Konst i Göteborg 1948. På Konsthallen deltog hon i utställningen Fem målarinnor på 50-talet och senare på olika gallerier i Stockholm, Göteborg och Malmö.

Det nationella genombrottet lät dock vänta på sig, men 1995 kom så hennes samlingsutställning på Prins Eugens Waldemarsudde. Samma utställning visades sedan på 141-an på Lindholmen i Göteborg.

Maj Arnell är representerad på Göteborgs konstmuseum, Moderna museet, samt konstmuseerna i Malmö, Borås och Helsingborg. Många av hennes utställningar i Göteborg hölls på sonens Galleri Aveny på Teatergatan. Efter hennes död 2006 arrangerades där en minnesutställning.

Maj Arnell avled 2005 och är begravd på Kvibergs kyrkogård.

68. Mona Skagerfors 1922-2011, HDK Kristinelundsgatan 6-8

Mona Skagerfors var illustratör, skribent och pionjär inom svensk modejournalistik. Hon föddes i Göteborg och utbildade sig vid Högskolan för design och konsthantverk, HDK. Efter att ha varit annonstecknare på Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning fick hon en fast tjänst på Gillblads klädföretag. En av hennes modeannonser uppmärksammades i den brittiska tidskriften *Modern Publicity*. Efter andra världskriget åkte hon till Paris och tecknade från modevisningarna där för *Bonniers Månadstidning*. När hon kommit hem började hon skriva om mode för *Göteborgs-Posten* och fortsatte med det i närmare två decennier. Hon undervisade också, ritade scenkostymer och skrev böcker. Mona Skagerfors belönades med Göteborgs Stads Honnörstipendium för sina insatser i kulturlivet. Hon är representerad på Röhsska museet.

Mona Skagerfors avled 2011 och är begravd i Maria Magdalena minneslund i Stockholm.

69. Ebba Atterbom 1868-1961, Kungsportsavenyn 21

Ebba Atterbom föddes i Södermanland, men växte upp på västkusten. Ebba var barnbarn till skalden Per Daniel Amadeus Atterbom. Hon bodde i Göteborg och gick på Mathilda Halls flickskola. Hon var sällskapsdam åt flera högborgerliga damer och tillbringade mycket tid i Italien, vilken gav henne goda språkkunskaper. Vid sekelskiftet började hon arbeta som översättare åt bland andra Sophie Elkan, Per Hallström och Helena Nyblom. Den förstnämnda var hennes granne, goda vän och reskamrat. Ebba arbetade för Åhlen & Åkerlund. Hon kom även att översätta nobelpristagaren 1926, Grazia Deleddas Elias Portolu, som var den andra kvinnan att få priset efter Lagerlöf 1909. Ebba Atterbom bodde sin sista tid på Gibraltargatan i Göteborg och dog den 23 augusti 1961. Hon är begravd på Gamla kyrkogården i Uppsala.

70. Dalida Dahlqvists skola och Ebba Petterssons skola, Kungsportsavenyn 22

Dalida Dahlqvists privata elementarskola, allmänt kallad "Dadda", grundades 1901 och fanns kvar i mer än ett halvt sekel, till 1957. På skolan fanns från starten Kindergarten, det som heter förskola idag, och några lågstadielklasser. Från början var den 4-årig, en motsvarighet till de första åren i det som sedan blev enhetsskolan/grundskolan. Orden privat och elementar togs senare bort ur skolans namn. Entrén var mot Lorensbergsgatan, och det fanns ingen skolgård. För att få frisk luft fick eleverna promenera till Vasaparken och Allén på rasterna. Där uppförde skulptören Egon Möller-Nielsen det så kallade Påskägget på 1950-talet och det blev populärt att leka i. Skolan hade också sparsamt med lekmaterial och eleverna använde bland annat överblivna tapetrullar från Lagerströms tapetaffär på Avenyn som teckningspapper. "Dadda" stängdes 1957. Dalida Dahlqvist var då borta sedan länge, och skolans sista föreståndare hette Sigrid Anderzon. Hon undervisade själv i alla ämnen, även handarbete, tillsammans med en annan lärare. I förskolan fanns det då fyra förskolelärare.

Ebba Petterssons skola grundades som privatskola 1914 på Teatergatan 24. Skolan tog över lokalerna på Kungsportsavenyn 22 några år efter att "Dadda" flyttat ut. Ebba själv dog 1950, och var aldrig med om flytten till Avenyn i slutet av 50-talet. 1999 flyttade skolan vidare till Guldheden och sedan 2002 ligger Ebba Peterssons skola på Radiovägen 25 i Västra Frölunda. Den har ca 600 elever och har ambitionen att vara "Göteborgs ledande grundskola och erbjuda en inspirerande och positiv studiemiljö, där varje elev får möjlighet att bygga en bred och lugn plattform inför sina fortsatta studier i framtida yrkesval".

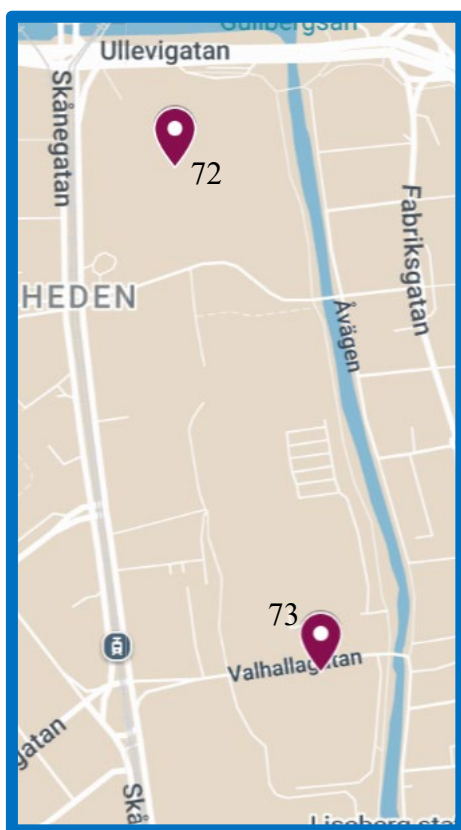
71. Sophie Elkan 1853-1921, Götabergsgatan 24

Den judiska författarinnan Sophie Elkan växte upp på Östra Hamngatan 35 i Göteborg. Hennes föräldrar var grosshandlaren Alexander Salomon och hans hustru Henriette. Sophie gick i privatskola hos fru Bruenech i Göteborg. 1872 gifte hon sig med musikhandlaren Nathan Elkan och flyttade till Stockholm. Paret fick en dotter, Kerstin. Under julhelgen 1879 förlorade hon både maken och den tvååriga dottern i tuberkulos. Sophie Elkan var 26 år när hon blev änka. Tragedin präglade Sophie för resten av livet och hon bar därefter ofta svarta klänningar.

Sophie flyttade tillbaka till Göteborg och kom att hjälpa sin bror Otto Salomon på det

slöjdseminarium han grundat vid Nääs slott. Sophie hjälpte till med översättningar av brev och undervisningsmaterial. Det väckte hennes lust att skriva och hon debuterade som författare 1889. Efter tio år kom hennes genombrott med romanen om "John Hall, en historia från det gamla Göteborg". 1894 träffade Sophie Selma Lagerlöf och de blev goda vänner. Deras gemensamma resor inspirerade till ämnen i nya noveller och böcker. En stor del av den gemensamma tiden ägnades åt arbete; de korrekturläste varandras manuskript, ändrade och förkastade. Under sina sista tjugo år bodde Sophie Elkan på Götabergsgatan 24. Hon är begravd på den Mosaiska begravningsplatsen vid Svingeln.

72. Barbro Jansson

73. Hjördis Töpel

72. Barbro Jansson 1922-2008, Nya Ullevi

Barbro föddes på Orust och tog studenten vid Sigrid Rudebecks gymnasium. Strax därefter gifte hon sig med Olle Jansson och fick fyra barn.

Barbro studerade psykologi och fick sedan ett arbete som utredare för en socialutredning inom Göteborgs stad. 1970 valdes hon in i kommunfullmäktige för Socialdemokraterna och 1977 tillträdde Barbro som kommunalråd i Göteborgs kommunstyrelse. Hon var den första kvinnan på den posten. Som så många kvinnliga pionjärer mötte hon misstro, nedlåtenhet, ifrågasättande och motstånd. En grupp kvinnor, några av dem vänner, bildade en informell stödgrupp. Inspirationen till sättet att arbeta kom från den nya kvinnorörelsen.

Barbro Jansson argumenterade tidigt som kommunalråd för att takten i kommunens jämställdhetsarbete skulle öka och så småningom bildades ett jämställdhetsråd i Göteborg. Barbro drev bland annat igenom allmän rätt för kvinnor i kommunen till mammografi. Hon drev också frågan om ett kvinnohus och en kvinnofolkhögskola i Göteborg och blev ordförande vid stadens jämställdhetsbredning.

Barbro var engagerad i Göteborgs Kvinnofolkhögskola och i Fogelstadförbundet. Hon var även delaktig i den stora fredsdemonstrationen till Nya Ullevi den 15 maj 1982 under parollerna "En kärnvapenfri zon i Norden" och "Ett kärnvapenfritt Europa".

1985 fattade riksdagen beslut om att landets första kvinnofolkhögskola skulle startas i Göteborg och Barbro fick en självskriven plats i styrelsen. Barbro Jansson är begravd på den Västra kyrkogården i Göteborg.

73. Hjördis Töpel 1904-1987, Valhallabadet

Hjördis Töpel föddes i Göteborg. Hon blev en av Sveriges mest framgångsrika idrottskvinnor. Hennes grenar var simning och simhopp och hon var under hela sin idrottskarriär medlem i SK Najaden, som bildades i Göteborg 1917. Som artonåring blev hon uttagen till den första ordinarie så kallade damolympiaden 1922. Simtävlingarna hölls i Monte Carlo. Där hade hon stora framgångar. I grenen raka hopp placerade hon sig tvåa och ingick dessutom i Sveriges lag som vann lagkappen i frisim. Två år senare, under ordinarie OS i Paris, vann hon bronsmedalj både individuellt i simhopp och som medlem i Sveriges lag i frisim, trots hård konkurrens från de amerikanska simmerskorna. Hon blev svensk mästare i tre olika grenar inom simningen, vilket visade en ovanlig bredd i hennes kapacitet. Vid sidan av idrottandet var hon hela sitt yrkesliv verksam som kontorist. Hjördis Töpel avled 1987 och är begravd på Västra kyrkogården i Göteborg.

- 74. Laila Westersund
- 75. Birgit Afzelius Wärnlöf
- 76. Systrarna Nonnen
- 77. Edith Segerstedt
- 78. Astri Bergman Taube

74. Laila Westersund 1942-2011, Lisebergsteatern

Laila Westersund föddes i Trollhättan. Redan som fyraåring scendebuterade hon tillsammans med sin dragspelande far. Hon var mycket musikalisk och hanterade tidigt flera instrument som trummor, dragspel, piano och gitarr. Och hon kunde busvissla med bravur. 1957 vann hon en amatörtävling i Uddevalla och blev känd som "Yrvädet från Trollhättan". Sitt stora genombrott fick hon på Folkparkernas Artistforum 1961. Därefter började hon turnera i folkparkerna med egna föreställningar och egen orkester. Efter 25 års turnerande belönades hon med Folkparkernas guldnål.

För många är nog Laila också förknippad med Hagge Geigers revyer på Lisebergsteatern i Göteborg. Där spelade hon revy i 30 år. Men hon medverkade också framgångsrikt i många revyer i Stockholm och på flera andra platser runt om i landet. Hon var med i TV-program och i flera filmer, bland annat med Galenskaparna och After Shave. Av bara farten bildade hon det parodiska dansbandet Matz-Ztefanz med Lailaz.

Det blev en stor succé som låg länge på svensktoppen. Matz Ztefanz belönades med en guldkiva när deras första CD sålts i över 50 000 exemplar.

Laila Westersund fick flera utmärkelser, bland annat Guldmasken för bästa kvinnliga biroll, Göteborgs stads förtjänsttecken, Stallbrödernas pris Revyräven och Stallfåglarnas Humorpris. Av Kals Åden blev hon 1981 vald till årets Ada och i Göteborg har hon en spårvagn uppkallad efter sig. Laila Westersund blev 69 år och avled i Vänersborg 2011. Hon ligger begravd på Götalundens begravningsplats i Trollhättan.

75. Birgit Afzelius Wärnlöf 1899-1995, Lisebergsteatern

Birgit Afzelius Wärnlöf föddes i Göteborg. Hon var Sveriges första kvinnliga scenograf. Efter studier på Tekniska Skolan, nuvarande Konstfack, i Stockholm utbildade hon sig till skådespelare i Göteborg. Hon var teknisk chef för Lisebergshallen under trettio år, där hon målade fonderna till varje nytt program. Det behövdes fyra nya fonder var fjortonde dag. På Lisebergsteatern gjorde hon under 1960-talet scenografierna till Hasse Ekmans komedier. Samtidigt var hon engagerad som scenograf vid Göteborgs Stadsteater. I arbetet ingick också ansvaret för kostym och mask. 1968 mottog hon Göteborgs Stads förtjänsttecken.

Birgit Afzelius Wärnlöf avled 1995 i Ystad.

76. Systrarna Nonnen, Vårdshuset Liseberg

De fyra systrarna Nonnen tillhörde en stor familj där fadern hette John Nonnen. Han föddes i England men flyttade tidigt till förmögna släktingar i Tyskland, familjen Lorent. De ägde bland annat ett sockerbruk vid Klippan i Göteborg. John blev så småningom delägare i familjefirman och gifte sig med dottern i huset. Det unga paret flyttade till England och familjen växte. 1819 flyttade de till Göteborg för att rädda John Nonnens investeringar i Lorents sockerbruk.

I Göteborg köpte John Nonnen landeriet Liseberg efter att familjen, som nu hade sex barn, tillbringat några somrar där. Barnen undervisades hemma och fick genom föräldrarna gedigna kunskaper i språk, matematik och konstnärliga ämnen. Hela familjen var mycket kulturintresserad och målade, tecknade och spelade piano. Dottern Emily översatte bland annat svenska klassiker som Esaias Tegnér, Viktor Rydberg och Fredrika Bremer till engelska. Hon målade porträtt, gav lektioner i måleri och valdes in i den nybildade Slöjdföreningens Skola i Göteborg. När faderns företag gått i konkurs gjordes parkområdet kring Liseberg om till handelsträdgård för att rädda ekonomin. Systrarna arbetade där och bodde kvar på Liseberg hela livet. Den sista systern, Emilie, avled 95 år gammal 1905.

77. Edith Segerstedt 1907-1980, Polketten Liseberg

Edith var dragspelare och reste i hela Sverige och spelade till dans i folkparkerna. I Göteborg underhöll hon publiken på Liseberg under många år som orkesterledare och dragspelare på Polketten, nöjesparkens populära dansbana. Många göteborgare har dansat till hennes ackompanjemang.

Hon omnämns i Povel Ramel visa Birth of the gammeldans:
"Nyckelharpan så fjäderlätt, knäppes utav Edith Segerstedt."
Edith Segerstedt avled 1980.

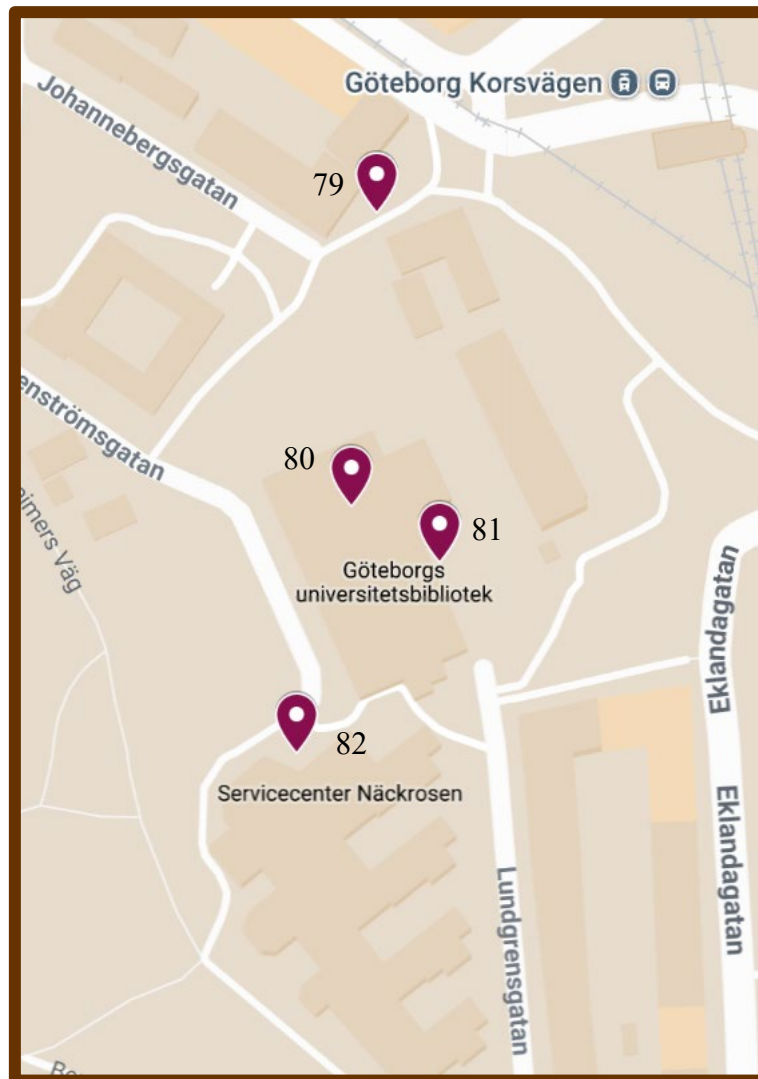

78. Astri Bergman Taube 1898-1980, staty Liseberg

Astri Bergman Taube föddes i Stockholm. Hon var dotter till den kände hovkonstgjutaren Herman Bergman, som gjutit Poseidon på Götaplatsen, och hans fru Mélen. Att Astri skulle ägna sig åt konstnärlig verksamhet var en självklarhet. Hon har sagt "Jag valde inte yrket. Yrket valde mig". Hon studerade konst för Carl Wilhelmson och skulptur för Carl Millles, som var hennes gudfar. När hon studerade konst i Paris träffade hon Evert Taube, född i Göteborg. De gifte sig 1925 och blev ett känt konstnärspär. Astri blev ett stort stöd för Evert och gav honom inspiration till många av de uppskattade visorna. Astri själv blev skulptör och konstnär. Hon var mångsidig och skapade konst för både tivolin, kyrkor och gravvårdar. Hon var även illustratör och akvarellmålare. 1925 arbetade hon som designer åt Svenskt Tenn och medverkade i en samlingsutställning på Röhsska museet i Göteborg. Ett av hennes mästerverk från 1928 är det vackra, skulpterade taket på Folkoperan i Stockholm.

Astri deltog i många utställningar i hela Sverige och ofta i Göteborg. Hon finns representerad på Moderna Museet i Stockholm, Statens porträttsamling på Gripsholms slott, Kungliga Myntkabinettet, Nationalmuseum i Stockholm och Kungliga Mynt-och medaljsamlingen i Köpenhamn. I Göteborg, på Liseberg, har hon skapat clownskulpturen Charlie Rivel, skulpturhuvudet av Evert Taube i Taubelunden samt Lisebergsapplåden, gjord efter hennes egna händer. Sedan 1979 delas "Applåden" ut till någon förtjänstfull och uppskattad artist. Astri avled 1980 och vilar tillsammans med Evert Taube på Maria Magdalenas kyrkogård i Stockholm. För mer information se Handskriftsavdelningen Göteborgs universitetsbibliotek samling H198.

79. Kerstin Hesselgren

80. Eva Gothlin

81. Kvinnohistoriska samlingarna

82. Gunhild Kyle

79. Kerstin Hesselgren 1872-1962, Kerstin Hesselgrens gångväg

Den första riksdagskvinnan i första kammaren, när det blev möjligt 1921. En av fem grundare av Kvinnliga medborgarskolan vid Fogelstad. Kerstin Hesselgren var internationellt aktiv som delegat i Nationernas förbund, numera FN, och dess första kvinnliga sakkunniga vid Internationella arbetsorganisationens, ILO:s, kongress i Washington. Hon var också ordförande för International Institute for Industrial Relations, IRI.

Som utbildad sjuksköterska och skolkökslärarinna bildade hon Svenska skolkökslärarinnornas förening och blev dess första ordförande. Även Sveriges första yrkesinspektris efter en utbildning till bostadsinspektris i London 1902. Uppgiften var att förbättra förhållandena för de kvinnliga arbetarna vad gällde bostad, kost, hälso- och sjukvård, m.m. Hon lyckades få Tobaksmonopolet att anställa en personalkonsulent och när fler företag följde exemplet tog hon initiativ till bildandet av SAIA, Socialarbetare inom industri- och affärsvärld, där hon också blev ordförande.

1921-1930 var hon ordförande för Frisinnade kvinnors riksförbund och 1931-1946 för Svenska kvinnors vänsterförbund. När hon kom in i riksdagen var det med hjälp av både frisinnade och socialdemokratiska kvinnor och hon betecknade sig därför "frisinnad vilde". Först 1934 gick hon in i Folkpartiet. Hon ingick i gruppen kring tidskriften "Tidevarvet". Kerstin Hesselgrens engagemang för fred och nedrustning väckte uppmärksamhet när hon, mot FN:s regler talade för Abessinien, nuvarande Etiopiens, sak efter Italiens angrepp på landet 1935. Det var ett tal för fred och ett uttryck för kvinnornas vanmakt inför kriget. Talet citerades flitigt, framför allt i Frankrike och USA.

Kerstin Hesselgren avled 1962 och ligger begravd på Ovansjö kyrkogård, i närheten av födelsestaden Hofors. För mer information se KvinnSam Göteborgs universitetsbiblioteks samling A14.

80. Eva Gothlin 1957-2006, Kvinnsam Göteborgs universitetsbibliotek

Eva Gothlin var den första föreståndaren för Nationella sekretariatet för genusforskning i Göteborg. Hon var internationellt uppmärksammad för sin forskning om den franska författaren Simone de Beauvoir. 1991 disputerade hon i ämnet idé-och lärdomshistoria vid Göteborgs universitet med en avhandling om de Beauvoirs verk "Det andra könet".

Avhandlingen heter "Kön och existens" och skildrar de Beauvoir som en mycket självständig tänkare. Hon var inte så påverkad av partnern, Jean-Paul Sartre, som ofta hävdats. Eva Gothlin vistades långa perioder i Paris, där hon träffade och intervjuade Simone de Beauvoir. Hon var också aktiv i The Simone de Beauvoir Society.

När det Nationella sekretariatet för genusforskning i Göteborg inrättades 1998 och Eva blev dess föreståndare var uppdraget att öka genomslaget för svensk genusforskning. Hon deltog i flera forskningsprojekt, bland annat "Vänskap mellan kvinna och man – en filosofisk sällsamhet", som är en analys av hur mäns och kvinnors vänskap skildras i västerländsk idéhistoria. De sista åren verkade hon som forskare, handledare och lärare på Institutionen för genusvetenskap vid Göteborgs universitet. Eva Gothlin avled 2006. För mer information se KvinnSam Göteborgs universitetsbiblioteks samling A157.

81. Kvinnohistoriska samlingarna, Göteborgs universitetsbibliotek

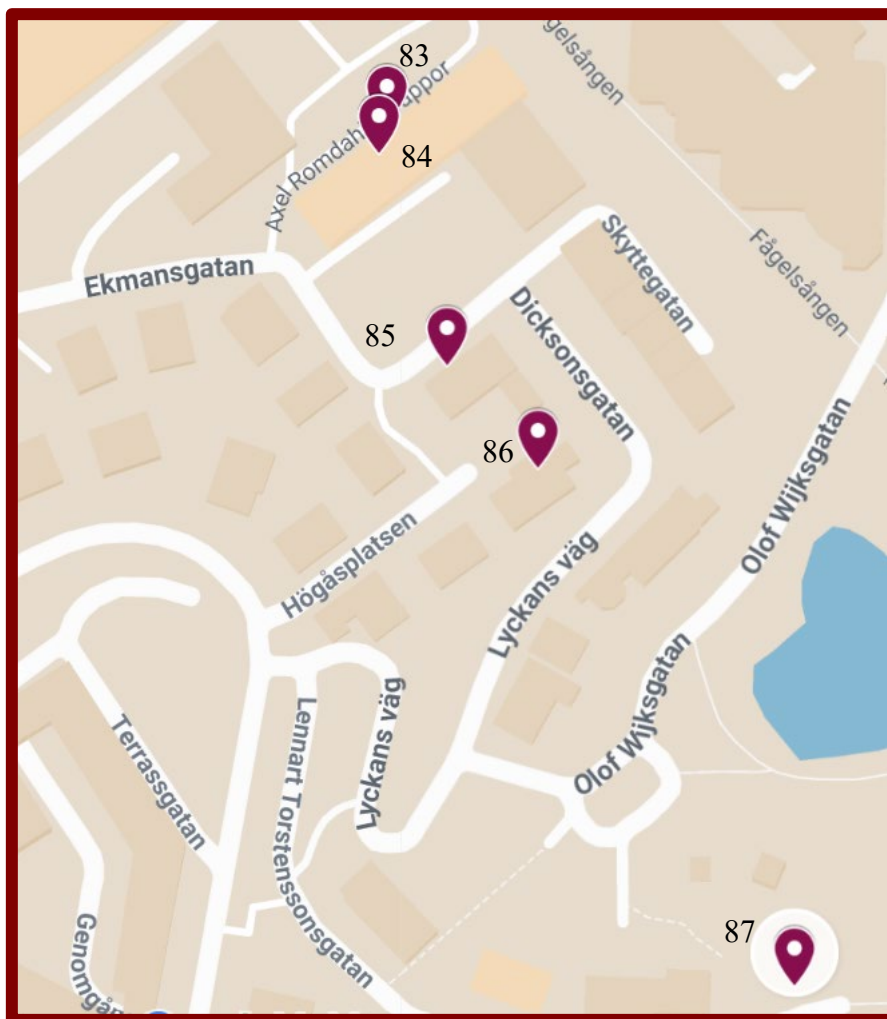
Bibliotekarierna Eva Pinéus (1905-1985), Asta Ekenvall (1913-2001) och Rosa Malmström (1906-1995) drev under 1950-talet frågan om ett kvinnohistoriskt arkiv i Göteborg. Syftet var att synliggöra material och litteratur om kvinnornas historia på landets bibliotek. Material för framtida forskning skulle samlas, förtecknas och katalogiseras. Det skulle underlätta för kvinnor att bli publicerade. Det kvinnohistoriska arkivet blev verklighet 1958 och är sedan 1971 en del av Göteborgs universitetsbibliotek. Eva Pinéus var politiskt aktiv i Folkpartiet Liberalernas kvinnoförbund och ordförande i Fredrika Bremer-förbundets Göteborgskrets. Asta Ekenvall var från starten 1958 föreståndare för Kvinnohistoriskt arkiv. Hon var idéhistoriker och pionjär inom historisk kvinnoforskning. 1972 blev hon hedersdoktor och 1993 professor. Rosa Malmström sammanställde bland annat samlingsverk med tryckt material om kvinnliga präster och om kvinnohistoria. Hon utnämndes till professor 1994. För mer information se KvinnSam Göteborgs universitetsbiblioteks samling B45.

82. Gunhild Kyle 1921-2016, Humanisten Göteborgs universitet

Gunhild Kyle var den första i sin släkt som tog studenten. 1950 tog hon filosofie ämbetsexamen vid Göteborgs Universitet och den 8 mars 1984 utnämndes hon till professor i kvinnohistoria. Hon var professurens första innehavare.

Den patriarkala idétraditionen i Europa gav förklaringar till att arbetarnas och allmogens kvinnor fick nöja sig med ett minimum av utbildning. Att också de borgerliga kvinnorna hindrades från att gå avancerade kurser visade Gunhild Kyle i sin doktorsavhandling. I flera år var hon styrelseledamot i Kvinnofolkhögskolan. Tjänstgöringen som professor vid historiska institutionen varade i tre år och ämnet kvinnohistoria möttes delvis av motstånd och en nedlåtande attityd. Gunhilds kommentar var "Jag är glad att de är slut och att jag överlevde". Hennes arbete har senare blivit centralt inom genusämnet.

Gunhild Kyle är begravd på Stampens kyrkogård i Göteborg.

- 83. Gunnel Enby
- 84. Ingrid Mesterton
- 85. Ann-Ida Broström
- 86. Märta Ågren
- 87. Birgitta Skarin Frykman

83. Gunnel Enby 1941-2016, Göteborgs konstmuseum

Gunnel Enby föddes och växte upp i Göteborg. Under polioepidemin i Sverige på 1950-talet drabbades hon svårt och blev till stora delar förlamad. Hon fick stor betydelse för handikappades rättigheter och för barnkulturen.

Gunnel hade träffat sin livspartner Erik Enby några månader innan hon blev sjuk. Han blev hennes stora stöd och gav henne livsglädjen tillbaka. De fick sonen Henrik. Förlamningen gick så småningom tillbaka något, men Gunnel blev beroende av rullstolen i hela sitt liv. Efter studentexamen tog hon en fil.kand. i bland annat litteraturhistoria. Hon påbörjade också en avhandling om samhällets attityd till handikappade.

1972 debuterade hon med den uppmärksammade boken "Vi måste få älska", utgiven av RFSU. Boken översattes till flera språk. Hon gjorde också en upplysningsfilm om kärlek mellan handikappade och skrev och debatterade om handikappades rätt till sexualliv på sina villkor. Hon ville riva anstalterna och bygga ut service och kontaktmöjligheter.

Mot slutet av 1970-talet engagerade hon sig alltmer i barns rättigheter. Hon gick med i Folkpartiet, agiterade för bra lekplatser och kämpade för barnbokens plats i litteraturen. Hon översatte och recenserade barnböcker i Göteborgs-Posten. Föreningen Barnboks bildens vänner grundades på hennes initiativ. Den vill öka kunskapen om illustrationer i barnböckerna. När föreningen bad om donationer fick den in flera tusen bilder, som idag finns på Göteborgs konstmuseum. När Bok- och Biblioteksmässan startade i Göteborg 1985 fick Gunnel Enby ansvaret för konferensverksamheten. Hon fick Gulliverpriset 1986 för att bidragit till ökad förståelse för barn- och ungdomsboken. 1989 fick hon Göteborgs Stads förtjänsttecken och år 2000 fick hon H M Konungens medalj. 2001 blev hon hedersdoktor vid Göteborgs Universitet.

Gunnel Enby avled 2016. Hon är begravd på Västra kyrkogården.

84. Ingrid Mesterton 1914-2008, Göteborgs konstmuseum

Ingrid Mesterton föddes i Göteborg. Hon var dotter till Malte och Emma Jacobsson och bodde en tid på Residenset i Göteborg där hennes far var landshövding 1934-50. Hennes mor Emma kom från Wien och var mycket konstkunnig och dessutom fil.dr i botanik.

Tillsammans med några kvinnor från Fågelviken grundade Emma "Bohus Stickning", en verksamhet som blev en stor framgång under åren 1939-69.

I dokumentärfilmen "Stickspåret-från nödhjälpsarbete till världssuccé" skildrar producenten Kjell Andersson de många kvinnornas fantastiska stickarbeten.

Ingrid Mesterton medverkar och berättar om sin mors digra arbete.

Ingrid kom också att på olika sätt ägna sig åt konst, som var hennes stora intresse. Hon utbildade sig vid konsthistoriska institutionen vid Göteborgs universitet och disputerade 1957 med en avhandling om konstnären Ernst Josephson, som levde 1851-1906. Hon skrev också ett par böcker om honom och artiklar i tidskriften Konstperspektiv. Ingrid var verksam vid Göteborgs konstmuseum och blev legendarisk som mångårig och driftig ordförande i Göteborgs Konstförening.

Hon var gift med Erik Mesterton, universitetsbibliotekarie, litteraturforskare och översättare. Vid hans bortgång 2004 donerade Ingrid, till Göteborgs universitet, makens exemplar av Michail Bachtins "Dostojevskijs poetik" som betraktas som en dyrgrip.

Ingrid Mesterton avled 93 år gammal 2008 och är begravd tillsammans med sin make på Uppsala gamla kyrkogård. För mer information se KvinnSam Göteborgs universitetsbiblioteks samling A154.

85. Ann-Ida Broström 1882-1965, Skyttegatan 1

Ann-Ida Broström var maka till skeppsredaren Dan Broström. De var gifta i 19 år och fick fyra barn. Familjen tillhörde societeten i Göteborg och Ann-Ida förväntades ordna stora middagar för många betydelsefulla gäster.

1915 bildades Svenska Amerikalinjen och efter krigsslutet 1918 kom amerikatrafiken med båtarna Gripsholm, Stockholm och Kungsholm igång på allvar.

Eftersom Dan Broström var riksdagsman och ofta borta hemifrån var Ann-Ida var bunden till hemmet. När hon läste om den tidiga kvinnorörelsen i början av 1900-talet tyckte hon att livet var orättvist. "Hustrun får göra den största uppoffringen" skrev hon till maken.

1925 inträffade en tragedi i familjen. 1925 på väg hem efter en skeppssättning i Landskrona, var de med om en trafikolycka. Bilen voltade och Dan omkom genast, medan Ann-Ida fick lätta skador. Företaget var i chock, Dan Broström var en av landets största företagsledare, 55 år och på toppen av sin karriär. 100 000 sörjande kantade processionen till graven på Östra begravningsplatsen.

Ann-Ida var nu änka och bestämde sig för att fortsätta driva företaget med två tydliga mål; att bevara dess goda rykte och att ge sonen Dan-Axel, som var 10 år, en lämplig utbildning med bland annat praktik på flera skeppsredarkontor i Europa. I ytterligare 40 år var hon den ledande societetskvinnan Göteborg. Ann-Ida Broström verkade som ett kitt för företaget. Alltid välinformerad och med flest aktier deltog hon i alla bolagsstämmor. Hon instiftade Broströmhemmet, Broströmsstiftelsen och Broströms-gården. Sjärräddningssällskapet hade en särskild plats i hennes hjärta.

Ann-Ida avled 1965, natten till den dag då företaget skulle fira 100 år. En stor fest var förberedd på Börsen med hundratals gäster. Beskedet mottogs med stor bestörtning, och festen blev dämpad.

Ann-Ida Broström är begravd på Rikemanskullen, Östra begravningsplatsen.

86. Märtha Ågren 1903-1997, Högåsplatsen 2

Märtha Ågren föddes i Kristianstad, där hon växte upp hos sin mormor. Efter skolan flyttade hon till Uppsala och utbildade sig till hushållslärare. När hon var tjugofem år gifte hon sig med Gustaf Ågren från Göteborg och de bosatte sig i hans hemstad. Han var finsk generalkonsul i Göteborg och det medförde många representativa uppgifter för hustrun.

Märtha var en färgstark och engagerad person, som kom att ägna en stor del av sitt liv åt välgörenhetsarbete. Sällskapet Myrorna, som drev hem för svårt utsatta barn, låg henne speciellt varmt om hjärtat och hon var dess ordförande åren 1936-69. Sällskapet Myrorna bildades 1887 av Carin Nordgren, som själv varit föräldralös och haft en svår barndom. Med åren kom verksamheten att omfatta sex barnhem med tjugo barn i varje och fyrtio hem för spädbarn. Det var ett beundransansvärt arbete, som drevs vidare av Frigga Carlberg, Lisen Lewinsson och Märtha Ågren. De lade ner ett omfattande arbete på att få donationer och gåvor. Ekonomiskt stöd från staten fanns inte och först 1949 anslogs medel från Göteborgs stad. En viktig inkomstkälla för Myrorna var försäljning av påskris. Risen var som små konstverk vackert utsmyckade med fjädrar i olika färger. Åren 1943-68 bands och såldes påskrisen på Göteborgs turistbåtar, Paddan. Där kunde man följa hur de färgglada påskrisen tillverkades och de fick lätt sina köpare.

Märtha och hennes man Gustaf bodde i en villa i Lorensbergs villastad som senare donerades till Göteborgs Universitet. Idag används den som mötesplats för universitetspersonal, forskare och gäster. I den Ågrenska villan finns ett speciellt Märtha Ågren rum.

1971 firade Göteborg stad 350-årsjubileum. Som ett speciellt jubileumsinslag skulle ett Kal och Ada-par utses av "Kals Åden". Valet föll på Märtha Ågren som Ada och idrotts- och fritidsledaren Hilding Andersson som Kal. Märtha blev den första i raden av Ador, som sedan utsågs kontinuerligt i 50 år. Märtha fick också för sitt stora sociala engagemang ta emot Göteborgs stads förtjänsttecken och Vasaorden. Märtha Ågren fick ett långt liv och avled 94 år gammal i Göteborg 1997.

87. Birgitta Skarin Frykman 1941-2017, fd Etnologiska institutionen

Birgitta Skarin Frykman föddes i Uppsala i en familj utan akademiska traditioner. Men för Birgitta var det självklart att hon skulle studera och hon valde så småningom arkeologi och etnologi. Hon disputerade i Göteborg 1985 med avhandlingen "Från yrkesgemenskap till klassgemenskap. Om bagare i Göteborg 1800-1919". Hon forskade också om "Vardagsliv under andra världskriget ", om "Larsmässemarknad - en folklig karneval i 1800-talets Göteborg " och om arbetarbegravningar i staden. Hon fick en professur i etnologi vid Göteborgs universitet 1996 och var universitetets prorektor 1998-2003.

Birgitta var också aktiv i Jonseredsstiftelsen, Centrum för arbetarkultur och Kungliga Vetenskaps- och Vitterhets-Samhället i Göteborg, där hon invaldes som ledamot 1998.

I Gustav Adolfs Akademien var Birgitta arbetande ledamot i många år. Akademien är en riksakademi för svensk folkkultur med säte i Uppsala. Som första kvinna blev hon akademins vice preses från 2005 till sin död 2017.

Hon avled i Göteborg 76 år gammal och är begravd på Örgryte nya kyrkogård.

88. Inga Britt Fredholm

89. Karin Boye

90. Ellen Bergman

91. Karin Kavli

92. Maria Schildknecht

93. Gunnel Lindblom

94. Elsa Stenhammar

88. Inga Britt Fredholm 1923-2014, Park Avenue

Inga Britt Fredholm föddes i Karl Johans församling i Göteborg.

Hon var dotter till köpmannen Adolph Pütter och hans hustru Margarete.

När hon bara var några år gammal flyttade familjen till Berlin och Inga Britt fick sin grundutbildning i tyska flickskolor. När familjen återvände till Göteborg 1934 var Inga Britt tvåspråkig och hon utbildade sig till sekreterare och lärde sig stenografi. Kunskaperna ledde till att hon fick en tjänst vid Förenta Nationerna i Genève. I två år arbetade hon där med Gunnar Myrdal, som var generalsekreterare inom Economic Commission of Europe.

När Inga Britt kom tillbaka till Göteborg blev hon anställd på Park Avenue Hotel. Där träffade hon 1962 Evert Taube och blev hans sekreterare i mer än tio år. Hon blev också hans följeslagare på de många resorna till bland annat Frankrike och Argentina. Om sina minnen av nationalskalden Evert Taube har Inga Britt skrivit flera böcker. Hon sammanställde också Everts egna berättelser som gavs ut i åtta volymer under namnet "Samlade berättelser med tillhörande visor och ballader" 1966-67. Hon har också skrivit två bildbiografier om Evert Taube och hållit många uppskattade föredrag om honom framför allt i anslutning till hans födelsedag den 12 mars.

Inga Britt Fredholm avled 91 år gammal i Göteborg och ligger begravd i familjegraven på Örgryte nya kyrkogård. För mer information se KvinnSam Göteborgs universitetsbiblioteks samling A160.

89. Karin Boye 1900-1941, staty vid Stadsbiblioteket

Karin Boye föddes i Göteborg och gick på Mathilda Halls flickskola. Familjen flyttade så småningom till Huddinge söder om Stockholm, där Karin tog examen som folkskollärare. Vid 22 års ålder debuterade hon med poesisamlingen Moln, som bygger på en ung människas grubbel över livet.

Hon var under några år gift, men skilde sig på 1930-talet och kom ut som homo-/bisexuell. Hennes mest berömda dikt är förmodligen "Ja, visst gör det ont när knoppar brister".

Karin valde att avsluta sitt liv 1941 vid ett besök i Alingsås. Hon efterlämnade en stor litteraturskatt med romaner, noveller, dikter och essäer.

Karin Boye är begravd på Östra kyrkogården i Göteborg.

90. Ellen Bergman 1919-2007, Göteborgs stadsteater

Ellen Bergman var en framträdande profil i Göteborg inom teater och koreografi under andra halvan av 1900-talet. Hon föddes i Göteborg och studerade dans och koreografi i Dresden på 1930-talet. På 1940-talet anställdes hon som koreograf på Helsingborgs stadsteater. Där träffade hon regissören Ingmar Bergman och de satte upp flera pjäser tillsammans.

1946 flyttade de till Göteborg där Ingmar Bergman utsetts till chef för Göteborgs stadsteater.

Ett år senare gifte de sig och fick så småningom fyra barn. Makarna arbetade tätt tillsammans och satte upp flera uppmärksammade pjäser på teatern, bland annat Caligula av Albert Camus, som fick världspremiär i Göteborg. Paret skildes 1952 och Ellen arbetade vidare som teaterchef i Karlstad och som regissör och koreograf på Uppsala stadsteater. Hon återvände till Göteborg och arbetade med friluftsteatern Slottsskogsteatern och Atelierteatern. Den senare var en experimentell teater med många unga medarbetare. Ellen Bergman tog över ledningen och utöver flera nyskrivna dramer satsade hon på pjäser för barn. Hon förnyade barnteatern och skrev för funktionsvariabla barn och yngre patienter på sjukhusen. Teater med stol var en föreställning där alla skådespelarna satt i rullstol.

Ellen Bergman var nyskapande och kreativ. 1974 startade hon Göteborgs kammarteater på herrgården Stora Holm med ett nytt koncept, där mat och teaterupplevelser kombinerades.

Mot slutet av sitt liv engagerade hon sig i frågan om rätten till dödshjälp och skrev en bok om ämnet. 1982 fick hon Göteborgs Stads förtjänsttecken.

Ellen Bergman avled 2007 och är begravd på Örgryte gamla kyrkogård.

91. Karin Kavli 1906-1990, Göteborgs stadsteater

Karin Kavli, född Carlsson, växte upp i Stockholm och utbildade sig vid Dramatens elevskola. Hennes skådespelarkarriär sträckte sig från Dramatens stora scen via tv-produktioner till folkparkerna, där hon uppträdde under sommarmånaderna med sitt eget teatersällskap. Hon blev Göteborgs stadsteaters första kvinnliga chef 1953 och stannade på posten till 1962. En öppen plats utanför teatern har fått namnet Karin Kavlis plats och även en spårvagn i Göteborg bär hennes namn.

Karin Kavli avled 1990 och är begravd på Bromma kyrkogård.

92. Maria Schildknecht 1881-1977, Göteborgs stadsteater

Maria Schildknecht var en av Sveriges ledande karaktärsskådespelare. Hon var också teaterpedagog och grundade den första teaterlevskolan i Göteborg 1941. Hon föddes i Stockholm och studerade för August Lindberg vid Dramaten och senare för Betty Hennings i Köpenhamn. 1908-09 knöts hon av August Strindberg till Intima Teatern och sedan till Dramaten. Hon undervisade Greta Garbo, Ingrid Bergman och Karin Kavli. Hon blev så småningom avskedad på grund av sin frispråkighet och anställdes då på Göteborgs Stadsteater. Hon bodde tillsammans med sin man på Johannebergsgatan, nära teatern. 1925 fick hon utmärkelsen Letteris et Artibus och 1948 Göteborgs Stads förtjänsttecken. Maria Schildknecht avled 1977 och ligger begravd med sin make på Södra kyrkogården i Kalmar. För mer information se Handskriftsavdelningen Göteborgs universitetsbibliotek samling H185.

93. Gunnel Lindblom 1931-2021, Göteborgs stadsteater

Gunnel Lindblom växte upp i stadsdelen Landala i ett radikalt arbetarhem. I tolvårsåldern började hon uppträda i en kommunistisk ungdomsklubb. Eriksbergs varvsanställda hade en amatörtergrupp som hon började i och hon blev uppmuntrad att söka till scenskolan. Men hon var fortfarande för ung.

Hon gick i stället på Pickwickklubbens teaterskola på kvällarna och när intresset tilltog sökte hon till Göteborgs stadsteaters elevskola. Där kom hon in 1950. 1952 filmdebuterade hon i Gustaf Molanders filmatisering av Kaj Munks "Kärlek" som spelades in i den bohusländska skärgården. Ingmar Bergman, som hade varit chef på Göteborgs stadsteater,

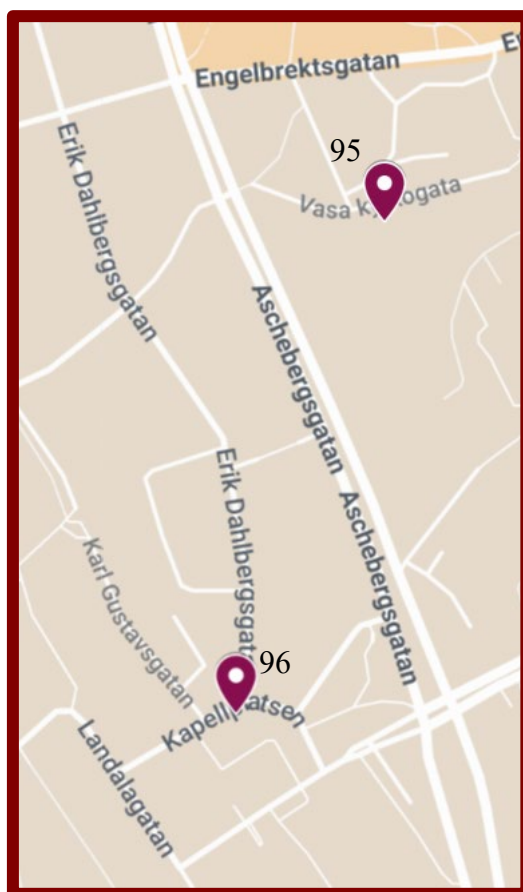
upptäckte henne och gav Lindblom anställning vid Malmö Stadsteater 1954. Hon medverkade även under 50- och 60-talet i ett flertal Bergmanfilmer som "Det sjunde inseglet", "Jungfrukällan" och "Tystnaden". Med Mai Zetterling, gjorde hon på 60-talet "Älskande par" och "Flickorna" mot Bibi och Harriet Andersson. Alla tre medverkade 1996 i Christina Olofsons dokumentär "I rollerna tre", en sorts dokumentär uppföljare till "Flickorna". 1968 engagerades hon vid Dramaten. Efter att ha varit Bergmans regiassistent på tre dramatenuppsättningar satsade Lindblom under 70-talet alltmer på en karriär som regissör. Hennes egen registil har kännetecknats som psykologiskt omsorgsfull och med uttalat kvinnoperspektiv. 1986 regisserade Bergman åter Lindblom på Dramaten, nu som Gertrud i Hamlet. Gunnel Lindblom var gift med docent Sture Helander, som även var Ingmar Bergmans livläkare. Hon avled 24 januari 2021 och är begravd på Hedvig Eleonora kyrkogård i Stockholm.

94. Elsa Stenhammar 1866-1960, Konserthuset

Elsa Stenhammar var körledare, sångare, musiklärare och Sveriges första betydande kvinnliga kördirigent. Hon föddes i Stockholm men från 1880 till 1936 var hon bosatt i Göteborg, där hennes moster Elfrida Andrée gav henne musikalisk utbildning. Elsa arbetade som lärarinna och började hjälpa till vid arbetarinstitutets folkkonserter där Elfrida Andrée hade blivit musikalisk ledare. Elsa och Elfrida arrangerade över 800 folkkonserter fram till Elfridas död 1936, då Elsa tog över som ledare för verksamheten. Elsa startade sångkurser och en körskola som ledde till

Konserthuskören, ansedd som landets bästa blandade kör på 1920-talet. "100:de folkkonserterna gavs härstädes igår. Det var en kyrkokonsert, vilken hölls i Kristine kyrka. Åhörarna fyllde templet till sista plats, och många flera hade fåfängt få biljetter," ur Gbg Handels och sjöfartstidning. Hon gav även kurser vid Kvinnliga Medborgarskolan på Fogelstad där hon utvecklade hela sin filosofi om bildning inom musiken för att kvinnorna som 1921 fick rösträtt skulle bli fullvärdiga medborgare. Hon blev ledamot i Kungliga Musikaliska akademien. Elsa Stenhammar var omtyckt av körsångare, elever och musiker. Som en av Fogelstad-eleverna sa så fick hon "hjärtan att leva". Elsa gick bort 1960 i Stockholm och är begravd på Norra begravningsplatsen i Solna.

95. Caroline Wijk

96. Vera Sandberg

95. Caroline Wijk 1846-1918, sjuksköterskehem Vasa Kyrkogatan

Caroline Dickson föddes i London. Hon var dotter till affärsmannen James Dickson och hans fru Eleonore. Familjen flyttade till Göteborg och Caroline växte upp på Överås i Örgryte. I 25-årsåldern gifte sig Caroline med Olof Wijk. Han var affärsman och politiker i Göteborg. Paret fick tre barn och familjen bodde vid Lilla torget.

Caroline engagerade sig tillsammans med sin mamma och syster, Beatrice, i nykterhetsrörelsen. Paret Wijk gav flera donationer och efter sin makes död donerade Caroline bland annat pengar till ett hem för änkemän med barn, ett sjuksköterskehem på Vasa Kyrkogata och medel till ett nytt konserthus. 1916 instiftade hon fonden Stiftelsen Olof och Caroline Wijks fond, som varje år fördelar medel till kulturella och välgörande ändamål. Caroline Wijk är begravd på Östra kyrkogården i Göteborg.

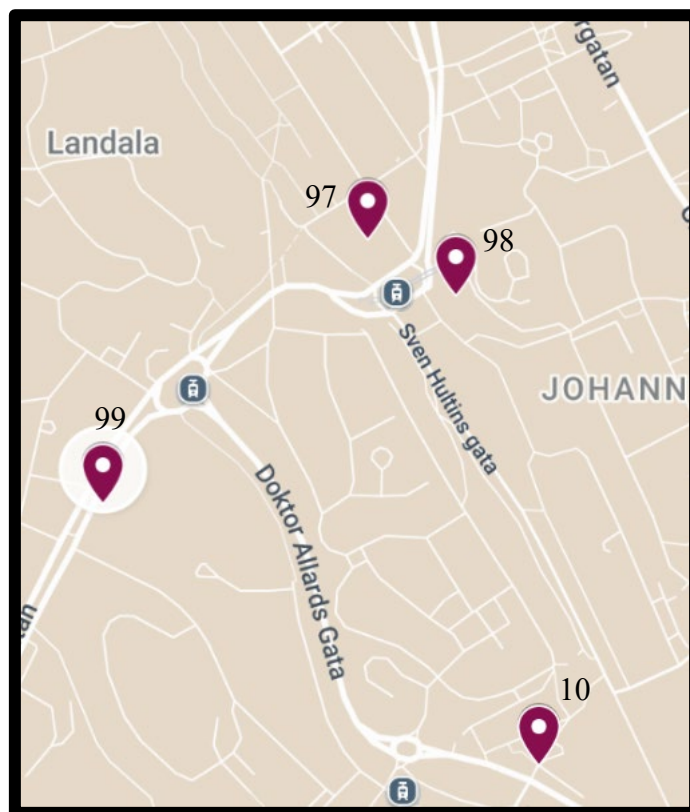
96. Vera Sandberg 1895-1979, Kapellplatsen

Vera Sandberg växte upp i Blekinge där familjen drev pappersbruk. Hon började studera kemi på Chalmers Tekniska Högskola 1914 och blev den första kvinnliga studenten på skolan. Hon var ensam kvinna bland cirka 500 manliga studenter. På tre år tog hon examen och arbetade sedan i 20 år som ingenjör. När hon gifte sig 1937, slutade hon att arbeta utanför hemmet.

Vera Sandberg har gett namn åt ett Chalmersspex, ett konferensrum på skolan och varit förebild för många kvinnliga studenter. Sedan 2019 står en staty över henne, Veras laboration, vid Kapellplatsen.

Vera Sandberg är begravd på Skogskyrkogården i Stockholm.

97. Vera Starck Romanus

98. Olga Boberg

99. Anna Branzell

100. Thora Wigardh

97. Vera Starck Romanus 1911-2010, Holtermanska sjukhuset

Vera Starck Romanus var en av den svenska sexualupplysningens förgrundsgestalter och pådrivande för sexualupplysning i skolan.

Hon föddes i Stockholm och utbildade sig till läkare med specialisering på hudsjukdomar och sexuellt överförbara infektioner. 1956 flyttade hon till Göteborg, där hon blev kvar. Hon föreläste på RFSU, där hon samarbetade med den kända sexualupplysaren Elise Ottesen Jensen. Hon informerade om könssjukdomar, tog strid för homosexuellas rättigheter och talade om acceptans för äldres sexualitet. Lagen om fri abort 1975 blev en milstolpe för Vera Starck Romanus. 1989 fick hon Göteborgs Stads förtjänsttecken. Hon avled i Göteborg 2010.

98. Olga Boberg 1887-1971, Chalmers Tekniska Högskola

Olga Boberg arbetade som städerska och portvakt på Chalmers Tekniska Högskola från 1925. Hon blev en mycket uppskattad profil på skolan och många chalmerister kan vittna om hennes hjälpsamhet. Idag skulle hon förmodligen kallats skolvärdinna. Hon hjälpte studenterna med allt från praktiska sysslor som att sy i en knapp till samtal och stöd när de hade problem. "Alla" på Chalmers kände till Olga. När studenter som var på resa eller studerade en tid utomlands skickade kort till henne räckte det att skriva "Olga, Chalmers" för att det skulle komma fram. Olga har gett namn åt trapporna vid Chalmers huvudentré och hon blev hedersmedlem i Chalmers studentkår.

Olga Boberg är begravd på den Västra kyrkogården i Göteborg.

99. Anna Branzell 1895-1983, Guldhedstorget

Anna Branzell var den första kvinnan som tog examen vid Tekniska Högskolan, KTH, i Stockholm. Det gjorde hon 1919 trots varningar från professorn, Lars Israel Wahlman, "fröken kommer bara att förstöra sina händer." Hon kom senare att ägna hela sitt liv åt arkitektur och stadsplanering, där hon lade stor vikt vid barnens plats. Bland annat var det hon som introducerade "plaskdammen".

1923 gifte hon sig med Sten Branzell och paret flyttade till Göteborg där Sten blev stadsarkitekt. De fick tre barn.

När den nya stadsdelen Guldheden skulle byggas engagerade hon sig mycket i det arbetet som var färdigt till utställningen "Bo bättre" 1945. Hon arbetade i många år på Stadsbyggnadskontoret där det finns en stor mängd ritningar signerade Anna Branzell, som visar att hon lade stor vikt vid familjernas och de minsta barnens behov.

På 1930-talet vann hon tillsammans med maken pris i en tävling om utformningen av Kvibergs kyrkogård. Båda är numera begravda där. Anna Branzell var också djupt engagerad i fredsfrågor och var medlem i Göteborgs Kvinnliga diskussionsklubb och i Yrkeskvinnors klubb. Hon avled 1983 vid 88 års ålder. Hon har en gata uppkallad efter sig i stadsdelen Kviberg.

100. Thora Wigardh 1860-1933, Doktor Wigardhs gata

Thora Wigardh, född Granström, föddes i Göteborg. Hon gick på Kjellbergsska flickskolan och läste vidare till läkare på Karolinska institutet i Stockholm. Från 1897 hade hon praktik i Göteborg och fick som kvinna endast specialisera sig inom gynekologi. Hon höll också föreläsningar om hygieniska och sociala ämnen. Thora var den första kvinnliga ledamoten i Göteborgs Läkaresällskap och aktiv i FKPR, Föreningen för Kvinnans Politiska Rösträtt.

Thora Wigardh dog 1933 och är begravd på Östra kyrkogården i Göteborg. Hon har en gata uppkallad efter sig på Guldheden.

